

ВЯЛІКАЯ
СЯМ'Я —
ВЯЛІКАЯ
ПАДТРЫМКА

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

23

СТУДЗЕНЯ 2020 г.

ЧАЦВЕР

№ 14 (29128)

ЯК «СМЯШАРЫКІ»
ДАПАМОГУЦЬ
ЭКАНОМІЦЬ
БАЦЬКАМ

ЦЫТАТА ДНЯ

Вольга АНТОНЕНКА,
дырэктар
Рэспубліканскага цэнтра
нацыянальных культур:

«XIII Рэспубліканскі
фэстываль
нацыянальных культур
у Гродне пройдзе
5—6 чэрвеня. На ім
будуць прадстаўлены
35 нацыянальнасцяў.
Фэстываль сам
па сабе ўнікальны.
Гродна цяпер збірае
матэрыял ад нашых
дзяспар, каб стварыць
кнігу, прысвечаную
нацыянальным
культурным грамадскім
аб'яднанням, што
існуюць у Беларусі,
якія з'яўляюцца пастаяннымі
ўдзельнікамі гэтага
фэстывалю».

РАЙСКІ САД ЛАРЫСЫ ІВАНОВАЙ

Фота БелТА

А як інакш назваць тое месца, дзе спеюць бананы і лімоны, інжыр і каламандзіны, красуюць апельсіны? Прычым зімой, на поўначы Беларусі. А менавіта — у аранжарэй аграцэнтры

«Абузер'е» ў Чашніцкім раёне. Гаспадыня гэтага дзівана Ларыса ІВАНОВА з задавальненнем дэманструе незвычайны зімовы ўраджай.

КОРАТКА

- Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў распараджэнне аб фінансаванні набыцця медыцынскага абсталявання на Br20 млн для дзяржаўных медустановаў Мінскай вобласці.

- Прадстаўленне льгот па падатку на прыбытак для РНПЦ прадаўжана да канца 2022 года.

- Самым папулярным замежным лідарам у рэйтынгу «Інтэрв'ю» Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Пра гэта ў інтэрв'ю «Известиям» расказаў гендырэктар Усерасійскага цэнтра вывучэння грамадскай думкі Валерый Фёдаў.

- Прафсаюзныя гарачыя лініі па новай сістэме аплаты працы бюджэткаў пачынаюць работу 23 студзеня.

- За права прадставіць Беларусь на «Еўрабачанні-2020» будучы змагацца 49 канкурсантаў.

- Інтэрактыўны музей чалавека адкрыецца ў Палацы Рэспублікі.

Экспертыза

Грошы не пахнуць?

Калісьці ў фільме «Варашылаўскі стралок» прагучала цікавая фраза — «Любое злычынства мае фінансавы след». Эканамічная дзейнасць, на жаль, не заўжды бывае цалкам сумленнай. І калі здараецца нешта, што прыцягвае увагу праваахоўных органаў, то часцяком у дзейнасць ўступае эканамічная экспертыза. Як жа яна праводзіцца? Пра гэта нам расказаў Сяргей ПАХОМАЎ, начальнік аддзела фінансава-эканамічных экспертыз цэнтральнага апарата ДКСЭ.

— Як часта прызначаюцца такія даследаванні?

— У параўнанні з судовымі-медыцынскімі і генетычнымі экспертызамі яны не на слыху, але некалькі соцень на працягу года мы рэгіструем па ўсёй рэспубліцы. Можна выдзельць асноўныя кірункі, па якіх патрабуюцца спецыяльныя веды ў галіне эканомікі. Гэта справы, звязаныя з крымінальным банкруцтвам, злоўжываннем службовымі паўнамоцтвамі адказных асоб прадпрыемстваў, спяганнем шкоды, нанесенай матэрыяльна адказнымі асобамі; са справамі аб ухіленні ад пагашэння крэдыторскай запычанасці...

Далёка ідучых высоў аб матывах дзейнасці асоб мы не можам рабіць. Але зыходзячы з таго, што мы бачым па дакументах, — вельмі часта ўласнікі прадпрыемстваў, якія ідуць на дно, імкнучыся вывесці сваю маёмасць. А гэта непарыўна звязана з тым, што церпяць інтарэсы крэдытараў, якім трэба плаціць па даўгах, — банкам, іншым арганізацыям, якія паставілі нейкае абсталяванне.

Кампетэнтна

PISA-2018: зваротная сувязь

Якія праблемныя пункты ў адукацыі выявіла міжнароднае даследаванне

Наколькі беларуская сістэма адукацыі канкурэнтаздольная і ці адпавядае яна сусветным трэндам? Раней на гэта пытанне было праблематычна адказаць, бо ні вынікі рэспубліканскага маніторынгу якасці адукацыі, ні цэнтралізаванае тэсціраванне, ні міністэрскія кантрольныя работы каштоўнай інфармацыі для параўнання не давалі.

У міжнародных даследаваннях якасці адукацыі Беларусь таксама доўгі час не брала ўдзелу. Першы досвед мы атрымалі толькі паўтара года таму, калі нарэшце далучыліся да аўтарытэтнага міжнароднага даследавання адукацыйных дасягненняў навучэнцаў PISA (Program for International Student Assessment). Яго рэалізуе Арганізацыя эканамічнага супрацоўніцтва і развіцця (АЭСР) у кансорцыуме з вядучымі міжнароднымі навуковымі арганізацыямі. Вынікі даследавання даюць адказ на шэраг пытанняў: «Наколькі хутка школа рэагуе на зменлівы свет?», «Ці запатрабаваныя веды, што даюцца на ўроках, у рэальным жыцці?», «Як расставіць прыярытэты ў адукацыі?» і іншыя. Правяраюцца не столькі акадэмічныя дасягненні навучэнцаў, колькі іх умненне працаваць з інфармацыяй і рэальныя жыццёвыя кампетэнцыі, здольнасць вучняў усталяваць прычынна-выніковыя сувязі, умненне супастаўляць факты, аналізаваць, хутка прымаць рашэнні.

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

СТАР. 4

СТАР. 13

АДЗНАКА ДЛЯ ПЛЁННАЙ ПРАЦЫ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка аб'явіў падзякі 13 дзеячам розных сфер

«За ўзорнае выкананне службовых абавязкаў, значны асабісты ўнёсак у забеспячэнне абароназдольнасці краіны ўзнагароды ўдастоены камандуючы сіл спецыяльных аперацый Узброеных Сіл генерал-маёр Вадзім Дзенісенка і намеснік начальніка Генеральнага штаба Узброеных Сіл — начальнік галоўнага аперацыйнага ўпраўлення Генштаба Узброеных Сіл генерал-маёр Павел Муравейка», — перадае прэс-служба Прэзідэнта.

За шатматгадовую плённую працу, значны асабісты ўнёсак у рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ў галіне сацыяльнай абароны насельніцтва аб'яўлена падзяка начальніку Талачынскага раённага аддзела Віцебскага абласнога ўпраўлення Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Галіне Краўчанцы і начальніку Крычаўскага мікраённага аддзела Магілёўскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Аляксандру Ляневічу.

Сярод узнагароджаных — прадстаўнікі аграрнага сектара (дырэктар ААТ «Пружанскі лёназавод» Мікалай Жогала і ААТ «Бярозаўскі камбінормавы завод» Міхаіл Казека) і Беларускага саюза ветэрануў вайны ў Афганістане (намеснік старшыні Фрунзенскай раённай арганізацыі Мінска Ігар Лаўка і старшыня Шчучынскай раённай арганізацыі Артур Місюк). Падзякай кіраўніка краіны таксама адзначаны машыніст лакаматыўнага дзіпо Маладзечна Мінскага аддзялення Беларускай чыгункі Віктар Барысевіч і брыгадзір прадпрыемства чыгуначнага транспарту і метрапалітэна Магілёўскага дыстанцыі пусці Магілёўскага аддзялення Беларускай чыгункі Сяргей Шкрэдаў.

Высокай адзнакі ўдастоены загадчык кафедры філасофіі і метадалогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Анатоль Зелянкоў, дэкан факультэта гісторыі, камунікацый і турызму Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы Тамара Піваварчык, дырэктар Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Вячаслаў Даніловіч.

Марыя ДАДАЛКА.

НАС ЧУЮЦЬ І ПРАЗ АТЛАНТЫКУ

Дзяржаўнага сакратара ЗША Майкла

Пампеа чакаюць у Мінску 1 лютага

Гэту інфармацыю пацвердзілі ў прэс-службе Міністэрства замежных спраў Беларусі. Візіт высокага госьця быў запланаваны яшчэ на пачатак студзеня, але адменены пасля падзей у Іраку.

«Былі прадугледжаны перагаворы на найвышэйшым узроўні, сустрэча з міністрам замежных спраў Уладзімірам Макеем і іншымі мерапрыемствамі. Бакі планавалі абмеркаваць увесь спектр пытанняў беларуска-амерыканскіх адносін і рэгіянальную беспякоў», — перадае БелТА.

Падчас тэлефоннай размовы 6 студзеня міністр замежных спраў Беларусі выказаў сваю амерыканскаму калегу гатоўнасць прыняць яго з візітам ва ўзаемапрыемальныя даты.

Парламенцкі дзённік

А ШТО ДУМАЮЦЬ СТУДЭНТЫ?

Дэпутаты расказалі ім аб меркаваных зменах у адміністрацыйным заканадаўстве

Размова, тон якой задаў кіраўнік дзяржавы пры наведванні вышэйшых навучальных устаноў, адбылася ў аўторак у Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў прыйшлі да студэнтаў, аспірантаў і выкладчыкаў прававога профілю ВНУ (Акадэмія кіравання, БДУ, БДЭУ), каб выслухаць іх думкі адносна карэкціровак у кодэксы, якія датычацца адміністрацыйных правапарушэнняў.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Наталля ГОЛУБ, Ігар ЗАВАЛЕЙ, Сяргей КЛІШЭВІЧ і Павел МІХАЛЮК на сустрэчы са студэнтамі-прававедамі і выкладчыкамі адміністрацыйнага права Акадэміі кіравання, БДЭУ і БДУ.

Пакарэнне

не дзеля пакарэння

«Мы сабраліся тут, каб пачуць думкі моладзі, выкладчыкаў, аспірантаў — тых, хто прафесійна працуе з пытаннямі адміністрацыйнай адказнасці, — растлумачыў мэту сустрэчы член Пастаяннай камісіі па аддуцыі, культуры і навуцы Сяргей КЛІШЭВІЧ. — Мы сустракаемся з людзьмі для таго, каб дакумента атрымаўшы максімальна дзейсны, каб ён даў магчымасць грамадзянам адчуваць сябе больш свабоднымі. У нас з шасці мільёнаў працаздольнага насельніцтва за пяць апошніх гадоў тры мільёны маюць адміністрацыйныя спаганні. Гэта значыць, палова людзей у нечым вінаватая. Гэта можа выклікаць сацыяльнае напружанне. Мы павінны яго зняць».

Парламентары паведамілі, што адносна абнаўлення адміністрацыйных кодэксаў у Нацыянальным сходзе паступіла ўжо каля 1,5 тысячы прапаноў. Часта гэта бытавыя пытанні. Напрыклад, спрэчкі, якія ўзнікаюць у дачыненні да жылля, калі першыя навялі пародак на тэрыторыі вакол свайго ўчастка, а другія вінавацяць іх у парушэнні экалагічных правіл.

Гэта і пытанні, звязаныя з правіламі дарожнага руху, доля якіх складае прыблізна 80% ад усіх адміністрацыйных спаганняў. Чакаецца змякчэнне санкцый за такія парушэнні правіл дарожнага руху, як пераход вуліцы ў непрызначаныя месцы, праіфармавалі дэпутаты журналістаў перад пачаткам размовы з моладдзю. Там, дзе, акрамя штрафаў, прадугледжана папярэджанне, апошняе мяркуюцца зрабіць нормай для тых, хто ўпершыню парушыў правіл дарожнага руху.

Самае складанае — прафілактыка

У праект змянення кодэксы асобнай главай плануецца ўнесці меры прафілактычнага характару. «Гэта важная частка будучага юрыдычнага дакумента, якую нам належыць распрацаваць, — гэта

цалкам новы кірунак, — адзначыў дэпутат. — Важна прадугледзець, на каго будзе ўскладзена функцыя прафілактыкі. Гэта вельмі глабальнае пытанне. Сёння той, хто выносіць рашэнне, часта зацікаўлены выпісаць штраф, а не папярэдзіць. Мы ж павінны кіравацца справядлівасцю. Тут, акрамя прыняцця адпаведных направак, трэба правесці работу з тымі, хто выконвае нормы кодэкса. Той, хто атрымае новы дакумента, павінен ведаць, як з ім працаваць».

Неабходна пры гэтым мінімізаваць і рызыку карупцыйнага складніка, дадаў Сяргей Клішэвіч. Для гэтага трэба дакладна прапісаць, за якія парушэнні можна папярэджаць, а за якія трэба караць. Магчыма, такое рашэнне павінна прымацца калегіяльна.

Дэпутаты заўважылі, што ў прапановах, якія паступілі па гэтых законапраектах, размова не толькі пра палягчэнне цяжару адміністрацыйнай адказнасці. Па некаторых пытаннях грамадзяне выступаюць за больш жорсткія меры: язда ў нецвярозым стане, праезд на чырвоны сігнал святлафора, курэнне ў грамадскіх месцах.

Моладзь — за смеласць

Студэнты прыйшлі на сустрэчу відэаважна падрыхтаванымі, але адна з першых прапаноў прагучала ад выкладчыка кафедры канстытуцыйнага і адміністрацыйнага права Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Артура ГАСАНОВА.

«Калі мы паглядзім частку 5 артыкула 18.22 «Парушэнне асобнай, якая кіравала транспартным сродкам, іншых правіл дарожнага руху, акрамя парушэнняў, прадугледжаных артыкуламі 18.12—18.16, 18.19—18.21 гэтага кодэкса і часткамі 1—4 гэтага артыкула, цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры да пяці дзясятых базавай велічыні, — прапанаваў ён. — На мой погляд, тут варта канкрэтызаваць: за якія менавіта пункты прапаві дарожнага руху прымяняць гэту адказнасць? Мяркую, што прымяняць за ўсе немэтазгодна. Гэта датычыцца і іншых сфер».

Іншая заўвага, ужо ад старшакурсніцы, датычылася заканадаўства аб прыцягненні да адказнасці не толькі грамадзян, але і суб'ектаў гаспадарання. «Напрыклад, цяпер за адно парушэнне можна прыцягнуць да адказнасці і юрыдычную, і службовую асобу, што мае наступствам двайную адказнасць. Мяркую, што неабходна прыцягнуць да адказнасці альбо юрыдычную асобу, альбо службовую асобу», — растлумачыла дзяўчына.

Артур Гасанав дадаў: пачынаюць робіцца яшчэ цяжэйшыя з-за таго, што ў парадку рэгрэсу з вінаватой службовай асобы спаганяецца матэрыяльная страта юрыдычнай асобы. Гэта значыць, прадпрыемства можа прад'явіць вінаватому работніку адпаведны іск, у выніку чаго той двойчы панясе пакарэнне. Прапрамыянная практыка кажае, што, як правіла, так і адбываецца.

«Акрамя таго, у нас ёсць некаторыя адміністрацыйныя спаганні, якія носяць доўгатэрміновы характар, — звярнула ўвагу дэпутатка іншая студэнтка. — Наша заканадаўства не дазваляе датэрмінова спыніць такое спаганне. Напрыклад, пазбаўленне спецыяльнага права займацца пэўнай дзейнасцю. Калі суб'ект гаспадарання дэманструе законапаласлужынасць, чаму б не даць яму магчымасць вываляцца ад спагання? Размова, як правіла, ідзе пра адклікання за нейкія парушэнні ліцэнзій».

***

Шэраг іншых прапаноў ад студэнтаў і аспірантаў прагучаў падчас круглага стала: павялічыць памер штрафы, за якую асоба прыцягваецца да крымінальнай адказнасці пры крадзяжы; прадугледзець адсутнасць умоў для аплаты праезду ў грамадскім транспарце пры вынесенні рашэння аб адпаведнай адміністрацыйнай адказнасці; уключыць у КаАП палажэнні аб адміністрацыйных правапарушэннях з іншых дакументаў (указаў і дэкрэтаў); павялічыць прававую культуру грамадзян; скараціць пералік асоб, якія маюць права выносіць рашэнне аб адміністрацыйнай адказнасці; абмежаваць тэрмін затрымання фізічнай асобы ў выпадку адміністрацыйнага парушэння пры немагчымасці ўстанавіць яго асобу і іншыя.

Парламентарыя паабяцалі выкласці пачутую на сустрэчы пазіцыю студэнтаў і выкладчыкаў перад профільнай камісіяй, якая будзе разглядаць усе ініцыятывы па папраўках у кодэксы.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Іспаніі абвешчана

кліматичнае надзвычайнае становішча

Урад Іспаніі аб'явіў кліматичнае надзвычайнае становішча, паабяцаўшы да канца вясны прадставіць праграму па барацьбе з глабальным пацяпленнем. Гэтае рашэнне было прынята на фоне масавых акцый пратэсту, арганізаваных экаактывістамі, якія звязваюць змену клімату з чалавечай дзейнасцю, у прыватнасці, з забруджваннем атмасферы. Усяго кабінет міністраў аб'явае анансаваць 30 мер па абароне экалогіі. Мяркуюцца, што да 2050-га краіна радыкальна скараціць выкіды вуглякіслага газу. У найбліжэйшыя дваццаць гадоў, згодна з праектам, Іспанія павінна на 95 працэнтаў перайсці на аднаўляльныя крыніцы энергіі, вырашыць праблему забруджвання навакольнага асяроддзя пры выкарыстанні велікагрузнага транспарту і дамагчыся скарачэння выкіды CO₂ у сельскай гаспадарцы. Як адзначыла міністр экалагічнага пераходу Тэрэса Рыберы, належна

рэалізацыя гэтай праграмы прынцыпова важная для развіцця рэгіёнаў і для будучых пакаленняў іспанцаў.

Прэзідэнт Грэцыі

ўпершыню абрана жанчына

Парламент Грэцыі прагаласаваў за кандыдатуру Кацярыны Сакеларопулу на пасаду прэзідэнта краіны. Пра гэта сведчыць падлік пададзеных за яе галасоў, перадае карэспандэнт ТАСС. Сакеларопулу была абраная ўжо ў першым туры. Яе кандыдатуру падтрымаў 261 парламентарый. Да апошняга часу Сакеларопулу была старшынёй дзяржаўнага савета — вярхоўнага адміністрацыйнага суда. Дзякуючы галасам, пададзеным за яе дэпутатамі кіруючай правацэнтрскай партыі «Новая дэмакратыя», галоўнай апазіцыйнай партыі «Каліцыя радыкальных левых сіл СІРЫЗА» і левага «Руху перамен», 63-гадовая Кацярына Сакеларопулу стала першай жанчынай на найвышэйшай дзяржаўнай пасадзе

ў гісторыі краіны. Яе кандыдатуру вылучыў прэм'ер-міністр Грэцыі Кірыякас Міцатакіс. Урачыстая цырымонія прысягі Сакеларопулу пройдзе 13 сакавіка.

Стаў вядомы новы лідар «Ісламскай дзяржавы»

Новым лідарам тэрытарыяльнай групы стаў адзін з яе заснавальнікаў і ідэолаг Амір Мухамед Саід Абдэль Рахман аль-Маўле. Пра гэта паведаміла газета The Guardian са спасылкай на крыніцы ў разведцы. Па звестках амерыканскага дзярждэпа, Амір Абдэль Рахман — ураджэнец Ірака, прапаведнік і адзін з намеснікаў колішняга лідара «Ісламскай дзяржавы» Абу Бакра аль-Багдадзі, які ў канцы кастрычніка мінулага года быў ліквідаваны падчас спецаперацыі ЗША ў правінцы Ідліб. Яны знаёмыя з 2004 года, калі былі зняволеныя ў амерыканскім лагеры ў Іраку. Паводле інфармацыі The Guardian, Амір Абдэль Рахман спрабуе аб'яднаць кіраўніцтва групы, якое цяпер амаль цалкам складаецца з тэрырыстаў, што далучыліся да ІД на позніх этапах існавання. Па звестках экспертаў, новы лідар можа хавацца ў ваколіцах іракскага Мосула, дзе вывучаў шарыяцкае права. За інфармацыю, якая дазволіць злавіць Аміра Абдэля Рахмана ці іншых найбліжэйшых палітыкаў аль-Багдадзі, улады ЗША прапанавалі ўзнагароджанне ў памеры да 5 мільёнаў долараў.

Другое дыханне праблемным гаспадаркам

плануюць даць у Мінскай вобласці

Кожнаму старшыні райвыканкама «падняць» па адной праблемнай гаспадарцы. Такое даручэнне даў кіраўнік цэнтральнага рэгіёна Аляксандр ТУРЧЫН сваім паднаачленым падчас калегіі камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Мінаблвыканкама, якая прааналізавала вынікі работы жывёлагадоўлі за мінулы год.

Аляксандр Турчын адзначаў, што ў любой сферы важны эканамічны вынік. Жывёлагадоўча галіна — не выключэнне: — У нас шмат стратных сельгасарганізацый. І гэта наша недапрацоўка.

Губернатар прывёў у прыклад Вілейскі раён, дзе інвестар уклаў сродкі ў слабае сельгаспрадпрыемства і даў яго да ладга.

— На ферме тая ж самая жывёла, працуюць тыя ж людзі, але за шэсць-восем месяцаў прадукцыйнасць павялічылася ўтрая, вырчка — у пяць разоў, заробатная плата — удвая. З гэтага я раблю

выснову, што з правільным падыходам любую адстаючую гаспадарку можна вывесці на сярэднеабласны ўзровень і даць магчымасць людзям добра зарабляць, — падкрэсліў Аляксандр Турчын. Ён даручыў кожнаму старшыні райвыканкама вызначыць у сваім раёне па адной слабай сельгасарганізацыі, з тым каб на працягу года павысіць паказчыкі дзейнасці.

— Складзі бізнес-план, пралічыць неабходную суму ўкладанняў. грошы мы знойдзем. Умова адна — вынік такі ж, як у Вілейцы, — канстатаваў Аляксандр Турчын.

Старшыня камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Сяргей Ляўковіч расказаў, што жывёлагадоўча вобласці ў цэлым спрацавала надрэнна. У прыватнасці, летась надоена 1782,4 тысячы тон малака — 101,6 % да ўзроўню 2018-га. Сярэднядой ад каровы летась — 5343 кілаграмы малака, што больш за вынік папярэдняга года на восем кілаграмаў. Вытворчасць жывёлы і птушкі складала

498,9 тысячы тон, або 102 % да 2018-га. Сярэднясутачныя прывагі на вырошчванні і адкорме буйной рагатай жывёлы — 606 грамаў, што на адзін грам вышэй за ўзровень папярэдняга года.

Разам з тым у разрэзе раёнаў і гаспадарак вынікі адрозніваюцца, у асобных з іх сітуацыя проста катастрофічная.

— Мэта калегіі — разабрацца з ляташнімі праблемамі і памылкамі, каб не паўтараць іх у далейшым, — лічыць Сяргей Ляўковіч.

Аляксандр Турчын даручыў кожнаму старшыні райвыканкама вызначыць у сваім раёне па адной слабай сельгасарганізацыі, з тым каб на працягу года павысіць паказчыкі дзейнасці.

Удзельнікі пасяджэння прааналізавалі недапрацоўкі, упущаныя магчымасці, дакладна «раскладушы па папачках» увесь вытворчы ланцужок.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Выстаўка

МАРКІ КРАІНЫ ЧУЧХЕ

У адзіным у краіне Музеі гісторыі прыватнага калекцыянавання, што ў Віцебску, прадстаўлена выстаўка са збору Музея карэйскіх паштовых марак

У яе прэзентацыі бралі ўдзел прадстаўнікі паштовага КНДР у Рэспубліцы Беларусь. Гасці адзначылі, што і ў век лічбавых тэхналогій у іх краіне вельмі папулярная традыцыйная паштова сувязь. Дарчы, і самі яны вельмі часта адсылаюць лісты на радзіму.

Наогул, паводле іх слоў, усе карэйцы вельмі любяць адпраўляць і атрымліваць лісты. Падстаў паштоўку сярэбрам шмат: на Новы год, Дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, 8 Сакавіка, а таксама напярэдні памятных дзён гадавін карэйскай рэвалюцыі. У Карэі прынята віншаваць адно аднаго паштоўкай у сувязі з самымі рознымі жыццёвымі падзеямі.

Цікава, што КНДР — краіна, у якой ёсць яшчэ адна добрая традыцыя: памятаць і віншаваць паштоўкамі сваіх настаўнікаў.

Першыя паштовыя маркі — «Мугунхва» (кветка гібіскуса) і «Скалы Самсон» — былі выпушчаныя ў 1946 годзе ў гонар пачатку дзейнасці пошты ў вызваленнай Карэі.

На марках багата прадстаўлена гістарычная і патрыятычная тэматыка. Многія з іх прысвечаны Кім Ір Сёну, заснавальніку лаўночкакарэйскай дзяржавы, яго паслядоўнікам. Таксама ёсць маркі, якія адлюстроўваюць разнастайныя бакі жыцця карэйскага народа, і ў першую чаргу нацыянальныя традыцыі і звычкі, якія яны вельмі шануюць.

У 1965 годзе КНДР была ўключана ў спіс членаў Міжнароднай федэрацыі філатэлістаў (FIP). А з 1974 года краіна ўваходзіць у Сусветны паштовы саюз. У тыя гады пачынаецца выпуск марак на міжнародны тэмы з надпісамі на англійскай мове для філатэлістаў.

У цэлым паштовыя маркі КНДР адлюстроўваюць сусветную тэндэнцыю. На іх можна ўбачыць і гарадскія пейзажы, і вядомых людзей, шырока прадстаўлены тэмы транспарту, алімпійскіх відаў спорту, асваення космасу. Асаблівае месца займаюць маркі з выявамі флары і фаўны. Травы, кветкі і дрэвы выступаюць не толькі як жывыя фарбы для стварэння прыгожай карціны прыроды ў яе сезонных зменах, партрэта «ідэальнага» чалавека, але і як адлюстраванне традыцыйнай вобразнасці, забабонаў і павер'яў, якія стагоддзямі існавалі ў Карэі.

Маркі краіны чучхе выклікаюць ва ўсім свеце асабліва цікавасць і лічача выдатным сувенірам. Многія з іх не толькі вельмі прыгожыя, за што часта адзначаюцца прызямі на міжнародных выстаўках, але і з'яўляюцца філатэлістычнай рэдкасцю.

Пётр ПАДГУРСКІ, начальнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама, нагадаў, што раней падзей у культурным жыцці Віцебска стала выстаўка твораў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва КНДР. Цяпер — чарговая выдатная нагода адкрыць для сабе таемную краіну, з якой у Беларусь вельмі добрыя стасункі.

Вывучаць Карэю праз маркі ў Віцебску можна будзе да 27 студзеня.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, фота аўтара.

Беларусь памятае

Я БУДУ МАЛІЦА...

27 студзеня адзначаецца Міжнародны дзень памяці ахвяр халакосту. Кожны год падчас яго правядзення чалавечта згадвае пра мільёны абарваных жыццяў, пра страшныя пакуты, праз якія прайшоў яўрэйскі народ, трагедыі, што адбываліся ў розных кутках Еўропы. І адна з іх у гады Другой сусветнай вайны звязана з гарадскім пасёлкам Лоеў, што на Гомельшчыне.

Да вайны мястэчка на 70 працэнтаў было яўрэйскае. Сто гадоў таму тут стаялі чатыры синагогі, працавала багата яўрэйскіх магазінаў і крам. Большасць яўрэяў, якія не паспелі эвакуіравацца, былі знішчаны. Тыя ж адзіны, каму удалося ўцялець, з'ехалі з мясцін, дзе яны страцілі родных, сяброў, суседзяў.

Каб нагадаць месцічам і гасцям Лоеўшчыны пра гэтыя старонкі гісторыі і аддаць даніну памяці ахвярам 40-х гадоў, Музей бітвы за Дняпро ладзіць дакументальны экспазіцыйны праект «Лоеўскі ізор» (ізор — яўрэйская памінальная малітва). Выстаўка, якая адкрывецца 26 студзеня, суправаджаецца споганам «Чалавечая годнасць,

роўнасць і справядлівасць». З фондаў музея прадстаўляюцца дакументы яўрэйў — франтавікоў і партызанаў, якія мужна змагаліся за родную краіну, і лічбавыя копіі заключэння Надзвычайнай дзяржаўнай камісіі па ўстанавленні і расследаванні злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў на тэрыторыі Лоеўскага раёна, якія былі запісаныя і сабраныя ў некалькі тамоў адразу па вызваленні раёна ў 1944 годзе.

Таксама можна будзе паслухаць успаміны пра ваеннае і даваеннае жыццё, пра адраджэнне роднага краю пасля вайны, запісаныя су-

працоўнікамі музея ў экспедыцыях па Лоеве і Лоеўскім раёне.

На адкрыцці выстаўкі можна будзе паглядзець фільм «Да святання. Стэфан Цвейг у Амерыцы» (2016). Кінастужка прысвечана пісьменніку, які праз сваё яўрэйскае паходжанне і прынцыповую пацыфісцкую пазіцыю вымушаны быў эміграваць з роднай Аўстрыі, акупаванай у той час нацысцкай Германіяй. Выстаўка экспануецца ў рамках рэалізацыі праекта Цэнтра дакументаў і культурынай спадчыны і працягне сваю работу да канца лютага.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

ФАКТЫ

АБСЛУГОЎВАЦЬ СКРЫНІ ДЛЯ ПІСЕМ БУДЗЕ «БЕЛПОШТА»

Падтрымліваць паштовыя скрыні ў жылых дамах у належным стане, мяняць і рамантаваць іх, а таксама належаа святляць з учарашняга дня пачаў нацыянальны аператар сувязі — «Белпошта». Скардзіцца на праблемы з ёмістасцямі для карэспандэнцыі камунальным чыпер не варта. Плаціць за ўсе работы, як і раней, будуць жыхары. А раз на год камунальнікі, паштавікі і ўласнікі мусяць сумесна правяраць стан і выгляд скрынкі, паведамляе партал камунальнай адукаванаці насельніцтва <http://gkx.by/>.

Згодна з пастановай № 21/29 ад 30 снежня 2019 года, якая перадала правы на клопат пра металічныя сховішчы для лістоў пошце, у тэхнічнае абслугоўванне скрынак уваходзяць чыстка іх ад бруду і ржы, пафарбоўка, замена і рамонт замкоў, выроўніванне, замацаванне на сцяне, замена каркаса, узмацаванне завес на дзверцах і іншае. Каб атрымаць поўную паслугу, трэба падаць заяўку і аплаціць яе.

Чакаецца, што ў найбліжэйшы час на ўсе паштовыя скрыні нумары кватэр будуць наносіцца фарбай па спецыяльным трафарэце. А на баках крайніх ёмістасцяў для лістоў будуць пісаць таксама паштовы індэкс. Гэта ў шматкватэрных дамах. На скрынках прыватных сядзіб Белпошта будзе ўказваць таксама назву вуліцы і нумар дома.

Ірына СІДАРОК.

ПАДЗЕІ

П'ЯНЫ НА КРАДЗЕНЫМ МАЗЕ НАЕХАЎ НА ДРЭВА

Супрацоўнікі аддзела дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі Заводскага РУУС сталіцы сумесна з калегамі з Заводскага (Мінска) аддзела Дэпартамент аховы МУС затрымалі гараджаніна, які ноччу скраў аўтамабіль МАЗ, прыпаркаваны на вуліцы Убарэвіча.

Паводле аператыўнай інфармацыі, 42-гадоваы мужчына, знаходзячыся ў стане алкагольнага ап'янення, вяртаўся дадому пасля сустрэчы з таварышам. Праходзячы міма вуліцы Убарэвіча з боку ўнутранага кольца МКАД, падазраваны звярнуў увагу на прыпаркаваны каля абочыны МАЗ, у якім былі не зачынены дзверы, а ў замку запальвання знаходзіліся ключы. Трапіўшы ў транспартны сродак, мужчына завёў яго, аднак спроба здзейсніць пездку не ўдалася: пры руху заднім ходам мінчанін наехаў на дрэва.

Прыбыўшы на месца ДТЗ міліцыянеры ўстанавілі, што ўтрыманне этылавага спірту ў выдыханым паветры ў мужчыны складала 2,8 праміле.

Як паведамілі ў ГУУС Мінгарвыканкама, уладальнік угнанага МАЗа растлумачыў супрацоўнікам ДАІ, што пакінуў ключы ў замку запальвання, бо быў перакананы ў тым, што «недасведчаны чалавек» не зможа завесці транспартны сродак. Кожную раніцу мужчыну даводзілася марнаваць каля паўгадзіны, каб гэта зрабіць.

НАВІНЫ

Характэрна, што права на кіраванне транспартным сродкам якой-небудзь катэгорыі ў 42-гадовага мінчаніна не было. Раней мужчына або прыцягваўся да крымінальнай адказнасці.

«САРАКАНОЖКІ» У КРАМЕ

Работнікі бралі тавар і грошы з касы

Супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі ўстанавілі асобы работнікаў крамы, якія прысвойвалі тавар і здзяйснялі крадзяжы з касы.

Як паведамляе ГУУС Мінгарвыканкама, падчас інвентарызацыі ў адной з крам абытку Першамайскага раёна сталіцы была выяўлена нястача каля 3700 рублёў і 14 пар абытку. Аператыўнікі высветлілі, што буйную суму з касы скраў загодчкі магазіна, які працуе на пасадзе з 2015 года. Таксама было ўстаноўлена, што ён прысвоіў восем пар абытку на суму 2250 рублёў. Раней 34-гадоваы мужчына да крымінальнай адказнасці не прыцягваўся. Падзроны растлумачылі праваахоўнікам, што здзейсніў крадзеж грашовых сродкаў для асабістых патрэб — збіраўся пагаісць крэдыт у банку, які браў на куплю аўтамабіля.

Яшчэ шэсць пар абытку на суму каля 880 рублёў прысвоіла прадавец гэтай жа крамы. Жанчына раней таксама да крымінальнай адказнасці не прыцягвалася. Аператыўнікам яна растлумачыла, што абытак брала для сябе, сваёй дачкі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Будзьце пільныя!

СВОЙ МАБІЛЬНІК НЕ ДАВАЙЦЕ НІКОМУ

Асабліва незнаёмцам,
якія могуць падставіць на грошы

І гэта сапраўды не жарт. Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю рэкамендуе нашым людзям не даваць каму папала свае мабільныя тэлефоны.

Асаблівую ўвагу на гэта папярэджанне трэба звярнуць тым, у каго на мабільным падключана паслуга v-banking (v-кашалёк), дзе аператар сувязі прапануе 100 рублёў у якасці беспарацэнтнага крэдыту.

У міністэрстве адзначаюць, што спажываючы, якія падключылі такую паслугу, апынуліся ў зоне ўвагі ашуканцаў. Няхчыстыя на руку людзі просяць даць ім мабільны для тэрміновага званка, бо іх нібыта разрадзіўся. За некалькі хвілін яны паспяваюць падключыцца да паслугі v-banking, перавесці атрыманыя грошы на свой рахунак, пасля чаго вяртаюць тэлефон гаспадару.

Спецыялісты антыманапольнага ведамства перасцерагаюць карыстальнікаў паслугі v-banking і рэкамендуюць не перадаваць незнаёмым асобам свае мабільныя тэлефоны. Калі вы такі добры чалавек, то замест гэтага самі патэлефануйце на патрэбны незнаёмцу нумар, не перадачы яму свой мабільны.

Сяргей КУРКАЧ.

ДРУКАВАЎ КУПЮРЫ НА ПРЫНТАРЫ

Пасля падлетак

распаўсюджаў іх праз знаёмых

Як паведаміла падрабязнасці гэтай крымінальнай гісторыі УУС Гродзенскага аблвыканкама, у перыяд навагодніх свят у горадзе адна за адной сталі выяўляцца падробленыя купюры наміналам 50 рублёў.

Спачатку ў міліцыю звярнуўся жыхар абласнога цэнтра і расказаў, што прадаў электронную чыгарыту за 100 рублёў раней незнаёмаму маладому чалавеку, з якім звязалася праз сацыяльныя сеткі. Пакупнік расплаціўся дзвюма банкнотамі па 50 рублёў. Прадавец адразу не разабраўся, што купюры фальшывыя, нават паспеў разлічыцца адной з іх у краме, дзе падробка без праблем прынялі. А пасля больш дэтальнага агляду другога банкнота зразумеў, што пры разліку яго падманулі, і сам паведаміў пра факт атрымання фальшывых грошай ў міліцыю.

Асоба пакупнік была аперацыйна ўстаноўлена, аднак, як аказалася, гэты грамадзянін не мае дачынення да іх, з ім таксама разлічыліся падробленымі купюрамі.

Літаральна праз тыдзень паступілі новыя паведамленні. Гэтым разам фальшывыя грошы выявілі пры пераліку ў двух гродзкіх цэнтрах, а таксама ў газетным кіёску. Усяго ў Гродне за кароткі тэрмін «успыла» пяць падробленых банкнотаў вышэйназванага наміналу.

Супрацоўнікі Ленінскага і Кастрычніцкага РАУС пры падтрымцы калег з упраўлення па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі УУС правялі комплекс аперацыйна-вышукowych мерапрыемстваў, па выніках якіх стала зразумела, што збыў фальшывыя купюры ў гандлёвую сетку не іх вытворца, а людзі, якія часам нічога не падарвалі. Напрыклад, да жыхара Гродна проста ў аўтобусе падышлі нейкія грамадзяне і папрасілі размяняць 50 рублёў на драбнейшыя купюры. Пацярпелы пагадзіўся, нават не зразумеўшы, што яго падманулі.

У далейшым супрацоўнікі міліцыі ўстанавілі, што да вырабу падробленых банкнотаў можа быць дачынены навуцэнэц адной з устаноў сярэднеспецыяльнай адукацыі. Малады чалавек дома на калярным прынтэры друкаваў купюры, першалачаткова сам іх распаўсюджаў, купляючы розныя электронныя дэвайсы ў аднагодкаў. А пазней пад нагодай вяртання доўгу ўцягнуў у супрацьпраўную дзейнасць сваіх знаёмых.

Затрыманы быў вытворца фальшывак пры спробе збыць чарговую купюру наміналам 50 рублёў. Грамадзянін са сваім таварышам вырашыў купіць у іншага юнака электронную чыгарыту. Аднак у апошні момант хлопцы змянілі план: яны зразумелі, што прадавец прылады фізічна састануе ім, таму адабралі «электронку» і паспабавалі збегчы. У гэты момант падлеткі былі затрыманы міліцыяй. У вытворцы купюр выявілі ішчэ два падробленыя банкноты.

Па месцы жыхарства аднаго з падараваных канфіскаваных прынтэраў і арыгінальных грашовых знакаў — «узор» для падробак. Усяго ў злучанай схеме ўдзельнічалі тры падлеткі, надрукавана было сем купюр.

Ва УУС Гродзенскага аблвыканкама нагадалі, што наўмысныя вырабы, захоўванне і збыт падробленых грашовых знакаў з'яўляюцца крымінальна каральнымі дзеяннямі, за якія прадугледжана адказнасць да 15 гадоў пазбаўлення волі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— Ці стаявоцца прадметам экспертызы так званыя «ланцужкі неплачяжой»?

— На жаль, гэта праблема апошніх пяці-шасці гадоў. Пік яе быў у 2015—2016-м, калі арганізацыі сутыкнуліся з крызіснымі з'явамі ў эканоміцы. А вось, так бы мовіць, нестарэючая класіка — гэта ўхіленне ад пагашэння крэдыторскай запазычанасці. Плацжы па судовых паставах маюць прырытэтную чарговасць, але... грошы бок, які праіграў, не сплывае. Аднак не трэба абягуляць усе выпадкі. Некаторыя прадпрыемствы не могуць з аб'ектыўных прычын разлічыцца па даўгах. Тут, магчыма, і складу прывараларушэння няма: калі няма грошай, то дзе іх узяць? Але часта адкрываюцца новыя рахункі. Пакуль арганізацыі-крэдытары не пачалі спаганяць даўгі праз судовыя выканаўчыя, пачынаюцца вывады грашовых сродкаў, выплаты афіяваным арганізацыям... Гаворка часам ідзе пра мільёны рублёў — усё залежыць ад маштабу дзейнасці. Гэта і паказвае на тое, што, цалкам імаверна, тут ёсць склад прывараларушэння. А наша задача — гэта высветліць.

— Ці было так, што ў даўжнікі заставалася, умоўна кажучы, адно крэсла і адзін стол?

— Не так і рэдка. Гэта характэрна для многіх дробных арганізацый, дзе ўласнік не жадае рызыкаваць сваёй маёмасцю. Часта бачым, як арганізацыі, належным чынам не правяршыўшы сваёго контрагента на надзейнасць, пачынаюць з ім фінансавыя аперацыі.

— З чым часцей за ўсё звязаныя эканамічныя экспертызы?

Крымінал

ЦЯЛЯТЫ ЗНІКАЛІ ЎНАЧЫ

Аперацыйнікі Гомельшчыны знайшлі і вярнулі дзвюм гаспадаркам дзевяць выкрадзеных за ноч жывёл.

З тэрыторыі малочна-тварнай фермы КСУП «Золак-агра» ў вёсцы Судавіца Светлагорскага раёна было выкрадзена чвэрэра малочных цялят агульнай вагой каля сотні кілаграмаў. Пра гэта паведаміў у міліцыю намеснік дырэктара сельгаспрадпрыемства.

Як аказалася, гэтай жа ноччу зніклі цяляты і ў суседнім Жлобінскім раёне. Пяць гадоў маладняку было выкрадзена з тэрыторыі МТФ ААТ «Бабырскі». Паведамленне паступіла ад гадоўнага заатэхніка гаспадаркі.

Калі ў першым выпадку сума шкоды складала крыху больш за 450 рублёў, то ў другім яе ацанілі ўжо ў 769 рублёў.

Праваахоўнікі вызвалі здагадку, што ў абодвух выпадках працавала адна і тая ж група. Амаль тыдзень спатрэбіўся аперацыйнікам крымінальнага вышуку УУС Гомельскага аблвыканкама, іх калегам са Жлобіна і Светлагорска, каб аднавіць падзеі той ночы і затрымаць асоб, якія маюць дачыненне да крадзяжоў.

— Лідзіруюць экспертызы па справах, звязаных з крымінальным банкруцтвам і ўхіленнем ад пагашэння крэдыторскай запазычанасці. Крыху менш даследавання мы робім па справах, якія датычацца матэрыяльнай адказнасці. Яна надыходзіць па выніках інвентарызацыі і высвятлення памеруў нястач. І тут можа быць вельмі шмат «але». Напрыклад, следства не так даўно прызначыла нам экспертызу па прадпрыемстве, якое займаецца выпускам кілбасных вырабаў. І там выявілася даволі істотная нястача сыравіны. Пытанню, на якія трэба адказаць, каб дакапацца да сутнасці справы, — вельмі шмат. Першае — з-за чаго ўтварылася гэтая недастача? Дзевяць недагледзёлі матэрыяльна адказныя асобы або прычына палягае ў нечым іншым? А калі так, то дзе «корань» гэтага іншага? Колькі сыравіны ідзе згодна з тэхналагічным працэсам на прыгатаванне прадукцыі? Ці былі ўсушка, утруска? І ўсе гэтыя акалічнасці будуць у рэшце рэшт уплываць на заключэнне эксперта.

Была ў нас вельмі цікавая экспертыза. Звязана яна будз з сістэмай жылыва-камунальнай гаспадаркі. А дакладней кажучы, з нястачай у адной матэрыяльна адказнай асобы вялікай

колькасці дроў. Гэтая нястача ўтварылася за некалькі гадоў і дасягнула такіх памераў, што ў дзень трэба было б вывозіць ледзь не па грузавыя машыны гэтых самых дроў. Эксперт, аднак, не здолеў пацвердзіць або абвергнуць факт нястачы з-за таго, што падчас правядзення даследавання выявілася вельмі цікавая акалічнасць. У населеным пункце, дзе закруцілася гэтая гісторыя, было ажно дзевяць пунктаў, дзе захоўваліся дровы. І за ўсе гэтыя дзевяць пунктаў адказваў адзін чалавек. Але як гэта ўзуголе рэальна? Па сутнасці, атрымлівалася, што супрацоўнік, за якім былі «заматываны» тыя дровы, на працягу ўсяго рабочага дня мусіў інспектаваць месцы іх захоўвання. А калі выконваць іншыя абавязкі, прапісаныя ў кантракце? Таму пытанні, у сваю чаргу, узніклі ўжо да таго, як быў арганізаваны рабочы працэс. І справа перацякла ў іншую, падчас якой пракуратура спаганяла ўрон ужо не з матэрыяльна адказнай асобы, а з кіраўніцтва прадпрыемства.

— Ці актуальна пытанне так званая «звышзараб-ку» — калі нядобрасумленныя кіраўнікі прадпрыемстваў штучным шляхам звышаюць сабе суму ў разліковым квiтку?

— На жаль, такія экспертызы сустракаюцца перыя-

дычна. І адна з іх скончылася не так даўно. Кіраўніцтва арганізацыі рабіла маніпуляцыі з гэўнымі паказчыкамі ў статыстычных справаздачах. Як вынік — неабгрунтавана звышаліся выплаты стымуючага характара і сума бонусаў. У такіх выпадках гаворка можа ісці пра даволі буйныя сумы. На аднаго работніка даходзіла да дзясяткаў тысяч рублёў, але калі ў злучаную схему ўцягнута шмат людзей, то і канчатковая сума ўрону таксама нашмат вышэйшая.

— Нельга абісці пытанне камандзіровак...

— Часцей за ўсё ў спрэчкі з работадаўцам уступаюць дальнабойшчыкі. Справа ў тым, што ў кіроўцаў-міжнароднікаў сумы камандзіровачных, які правіла, вымяраюцца тысячамі рублёў толькі ў дачыненні да аднаго работніка. Але акрамя сутачных, у гэтых кіроўцаў ёсць і маса іншых затрат. Напрыклад, цяпер уведзена адзіная выплата. Дзе будзе спаць дальнабойшчык — у гасцініцы з камфортам або ў кабіне, — гэта ён ужо вырашыць сам. А раней датычна расходаў на пражыванне была проста маса канфіліктаў. Акрамя таго, узніклі рознагалосці датычна расходаў на запраўку палівам. Кіроўцам выдаюцца для гэтага вялікія грошы, але пры-своіць іх ён не мае права. І здавалася б: дзе тут можна «схітрыцца», калі нормы расходаў даўно вядомыя, ды і трасы праезджаны не адну сотню разоў, — але некалькі разоў мы сутыкаліся з падробленымі дакументамі справядзачнасці. Існуюць краіны, дзе іх можна набыць проста на запраўках. Вось толькі прага да эканоміі мае вялікія шанцы абярнуцца супраць самога кіроўцы.

Валярыян ШКЛЕНІК.

ля затрымання за крадзеж мабільнага тэлефона. Мужчыну сустрэла яго маці, з якой ён паехаў у Баранавічы.

Ужо падчас чаўвання дома да іх далучыўся бацька падараванага. У сваёй куртцы ён некалькі дзён захоўваў буйную суму, якая прызначалася для паездкі ў замежную камандзіроўку. Пра гэта ведалі блізкія мужчыны.

Як толькі ўладальнік грошай заснуў, а яго жонка выйшла з кватэры, падараваны забраў валюту і знік. У далейшым, па інфармацыі Баранавіцкага ГАУС, гэтыя грошы былі патрачаныя на арэнду дзвюх кватэр, наведанне забавляльных устаноў, куплю залатой пячаткі і дарагога гадзінніка.

З завабы аб знікненні грошай ўладальнік звярнуўся толькі праз некалькі дзён. Увесь гэты час ён спадзяваўся ўбачыць сына і ўгаварыць яго вярнуць выкрадзенае.

Падараванага затрымалі каля пад'езда шматкватэрнага дома, куды ён прыехаў на таксі працягваючы застопіць у здымнай кватэры. Да таго моманту ў мужчыны засталася 800 долараў, 110 рублёў, пячатка і гадзіннік.

Зараз гараджанін зноў знаходзіцца ў ІЧУ. Вядома, што затрыманы неадразува выносіў рэчы і грошы з дома бацькоў, а таксама неадразува прыцягваў да крымінальнай адказнасці за крадзеж, рабаванне і незаконны абарот наркотыкаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ВЫЦЯГНУЎ У БАЦЬКІ 6 ТЫСЯЧ ДОЛАРАЎ

Мужчына зрабіў гэта на наступны дзень пасля выхаду з ІЧУ.

Сышчыкі Баранавіцкага ГАУС затрымалі 39-гадовага гараджаніна па падарэзні ў буйным крадзяжы валюты. Мужчына абакраў уласнага бацьку, пакуль той спаў. З курткі пацярпела знікла 6 тысяч долараў, паведамілі ў МУС.

Крымінальная гісторыя здарылася ўчвары. Падараваны звярнуўся з ізалятара часовага ўтрымання ў Драгічыне, куды быў змешчаны пас-

І ЯШЧЭ РАЗ ВУЧЫЦЦА!

Псіхологі кажучь: дзеці новага часу — асаблівыя. Народжаныя ў XXI стагоддзі не церпяць аўтарытарызму ні ад бацькоў, ні ад педагогаў, хутка распазнаюць маніпуляцыі і адмаўляюць метады «бізуна і перніка» як наогул нядзейсны. Нездарма адзін з гурту педагогікі Шалва Аманашвілі, які шмат выступае з асветніцкімі лекцыямі, у тым ліку і ў Беларусі, настойвае на гуманітарна-асобасным падыходзе — на тым, што немагчыма сілай прымусіць дзіця што-небудзь рабіць, у тым ліку вучыцца, займацца спортам або развіваць таленты, а значыць, трэба дамаўляцца і штотраз шукаць кампраміс і згоду.

Аднак для большасці з нас гэта ўсё яшчэ «цудоўнае далёка», і мы працягваем ацэньваць дзяцінства і бацькоўства штампамі: «прафілактычны выспаек часам проста неабходны», «бацькі заўжды лепш ведаюць, што добра для іх дзіцяці», «шумны ў вас хлопчык, нявыхаваны», «не будзеш вучыцца — чалавекам не станеш» і яшчэ тысяча дзяў адна жыццёвая мудрасць былых вякоў, якая, як і выхавальчыя метады нашых бабуль і прабабуль, часта проста не падыходзіць да рэальнага часу.

Канешне, добра было б прачытаць парадкі аднаго-двух спецыялістаў альбо прагледзець некалькі адукацыйных фільмаў, і — хоп! — ты ўжо ведаеш, што рабіць у любым выпадку, спыняеш дзіцячыя істэрыкі адным позіркам, беспамылкова вызначаеш «правых» і «вінаватых» і маеш імунітэт ад усіх відаў маніпуляцый. Але гэта з вобласці ненавуковай фантастыкі і зборнікаў казак народаў свету. Насамрэч, гатовых, а тым больш універсальных рэцэптаў, якія для ўсіх падыходзяць, не існуе. Давядзецца напружвацца, шукаць, прадумляць, выходзіць з зоны камфорту, кідаць нібыта неадкладныя справы і быць са сваім дзіцем тут і цяпер, калі ты яму патрэбны, а не калі ты вызвалішся. Не памыляецца толькі той, хто нічога не робіць, таму будучь і пралікі, і расчараванні, і слёзы, і крыўды, і агрэсія (а як навучыцца з ёй спраўляцца і паводзіць сябе цывілізавана, калі ўвесь час не даваць выхаду пачуццям?). І паколькі нікому з нас на выхадзе з радзімы альбо аддзялення загса не выдаюць сертыфікат «кваліфікаваных бацькоў», то вучыцца давядзецца ўсё жыццё...

І ў тым ліку, дарэчы, вучыцца ў дзяцей. Рэгулярна нагадваю сама сабе, што выхаванне — працэс узамемны. Ты крычыш — рана ці позна на цябе прыкрыкнуць, ты падманваеш — не чакай шчырасці ў адказ, ты ціснеш аўтарытэтам — дзіця знойдзе, чым цябе напалохаць да дрыжыкаў і прымусіць лічыцца з тым, што яно — не частка цябе, а асобная чалавечка-адзінка. А часам, наадварот, менавіта дзеці сваёй наўняй шчырасцю і верай інтуітыўна задаюць правільны тон, які і нікога не крыўдзіць і прыводзіць да жаданага сямейнага ладу.

Мая малодшая дачка, напрыклад, вынайшла (а мо, падгледзела ў сваёй садкоўскай групе) вельмі дзейсны метады. У любой незразумелай сітуацыі — сварачца на яе бацькі, прыспешваюць, упала, спалохалася — прыходзіць абдымацца. І, уласна, усё — ці можна крывадаваць або злавацца на чалавека, які расплахнуў для цябе абдымкі? «Адпускае» практычна адразу, і ўсякі канфлікт прагаворваецца спакойна і ўзважана. Хоць, вядома, гэта таксама ніякая не запатэнтаваная парада для ўсіх бацькоў, а метады, якія спрацоўваюць у нас, з гэтым дзіцем, тут і сёння. Што будзе праз год, а тым больш праз дзесяць, пакуль нават не загадаю — толькі спадзяюся, мы выхаваем адно аднаго неаблагодзімых людзей.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Тыя, хто побач

«Мы цікавыя адно аднаму ва ўсіх праявах»

І праз дзесяць гадоў пасля знаёмства
яны любяць шпацыраваць па горадзе, узяўшыся за рукі

Вяселле
Алены і Івана.

У Вялікім тэатры Беларусі нямала сямейных пар. Вось і харызматычны дырыжор Іван КАСЦЯХІН і чароўная рэжысёр Алена МЕДЗЯКОВА пазнаёміліся менавіта на тэатральнай сцэне. Разам яны ўжо амаль дзесяць гадоў.

А ён па-ранейшаму глядзіць на яе з велізарнай пашчотай і называе толькі Алёнкай, а яна на яго — з неверагоднай любоўю, і такім цёплым і аб'ёмным у яе вуснах гучыць імя Ваня.

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

Многа — не мала

Тацяна КРАЎЧАНКА:

«ЦЯПЕР Я ВЕЛЬМІ ШЧАСЛІВАЯ!»

«Высокія імкненні гэтых людзей не суадносяцца з канонамі сучаснага прагматычнага свету, дзе ўсё прадаецца і купляецца, а мараль і справядлівасць не каштуюць нічога. Сваімі справамі і ўчынкамі яны замацоўваюць у нашых сэрцах веру ў дабро і чысціню думак», — так Аляксандр Лукашэнка выказаўся пра тых, хто атрымаў сёлета прэмію «За духоўнае адраджэнне». Падчас урачыстага мерапрыемства на сцэну падняліся і прадстаўнікі грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя шматдзетных бацькоў». Арганізацыя атрымала высокую ўзнагароду за значную работу па матэрыяльнай і маральнай падтрымцы шматдзетных сем'яў, рэалізацыю гуманітарных праектаў «Конкурс на найлепшую шматдзетную сем'ю», «Мінскі гарадскі форум маці», тэлепраекта «Родныя людзі». Тацяна КРАЎЧАНКА, старшыня асацыяцыі, была сведкай станаўлення гэтай арганізацыі. Яна расказала нашаму камрэсцандэнту, як зараджалася сяброўства паміж шматдзетнымі, як яны дапамагалі адно аднаму і разам мянялі стаўленне грамадства.

— Наша арганізацыя зарадзілася амаль 28 гадоў таму. Я засталася адна з дзецьмі якраз тады, калі дзяржава перастала аказваць падтрымку вялікім сем'ям. 1992 год — цяжкі час для ўсіх. Памятаю, хлеб быў па талонах... Нашай сям'і можна было атрымаць два батоны. А што мне былі тыя два батоны на пяцёрх дзяцей? Раз на тыдзень магла атаварыцца ў краме як шматдзетная — з таго, што там было. Але не было нічога! І вось у той няпросты час мая мама сарвала са слупа аб'яву, у якой запрашаліся на сход актыўныя шматдзетныя сем'і. І я пайшла. Вось там і стварылася наша арганізацыя. Тады я жыла ў Фрунзенскім раёне сталіцы. Мы з іншымі бацькамі прыйшлі ў адміністрацыю раёна, і яны нас падтрымалі, паралі з'ездзіць у Наваполацк, дзе існавала падобная арганізацыя. Азнаёміліся з іх досведам і ўжо тут, у Мінску, стварылі статут і абралі старшыню. Ёй стала я. Тады мы не прымалі ў арганізацыю сем'і з трыма дзецьмі, бо вельмі шмат бацькоў выходзіла па 10—15 дзяцей. Да таго моманту, пакуль не быў прыняты Кодэкс аб шлюбце і сям'і. Неўзабаве да нас сталі прасіцца сем'і з іншых раёнаў, і мы пачалі пашырацца.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

«ЦЯПЕР Я ВЕЛЬМІ ШЧАСЛІВАЯ!»

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

— Чаму людзі хацелі ўступаць у вашу арганізацыю?

— Па-першае, мы сталіся дапамагаць адно аднаму, а па-другое, шукалі спонсараў, і нам удалася іх знайсці. У той час у нашу краіну паступала шмат гуманітарнай дапамогі. Што мы толькі не рабілі!.. Звярталіся і на птушкафабрыку, і на маргарынавы завод, і нават на фарфоравы завод — па посуд. Дзякуй богу, той перыяд мы перажылі.

— Як у той час ставіліся да шматдзетных?

— Вельмі адмоўна. Лічылася, што ўсе шматдзетныя дакладна няшчасныя. Не толькі звычайныя людзі глядзелі на такія сем'і з асуджэннем, але гэта ішло і ад чыноўнікаў. Нарадзілі — спраўляйцеся самі, казалі яны. Але мы ж нараджалі ў адной краіне — СССР, а выхоўвалі ўжо ў іншай. Было цяжка чалавеку нават аднаму жыцьцё, а як вялікай сям'і?... І тады нашай задачай стала не толькі дапамагчы шматдзетным, але і памяншаць стаўленне грамадства да іх. Мы пачалі праводзіць конкурсы на найлепшую сям'ю, спартыўныя мерапрыемствы і ўсё тое, што сёння праходзіць ужо на ўзроўні краіны, каб паказаць людзям, што шматдзетныя — не няшчас-

ныя. Першыя, ад каго атрымалі падтрымку, — адміністрацыя Фрунзенскага раёна, які і сёння слаўны колькасцю шматдзетных сем'яў. Потым ужо бліжэй сталі супрацоўнічаць з гарадскімі ўладамі. Я не кажу, што сярод шматдзетных няма неўладкаваных сем'яў. Але нельга казаць так пра ўсіх.

— Вы казалі, што пасля развалу СССР чыноўнікі ставіліся да шматдзетных, мякка кажучы, насцярожана. Як змянілася гэта стаўленне сёння?

— Змянілася вельмі. У першую чаргу з-за дэмаграфічнай сітуацыі — насельніцтва старэе... Кіраўнік дзяржавы звярнуў на гэта асаблівую ўвагу, і тады нас пачалі актыўна падтрымліваць. Цяпер існуе дапамога пры будаўніцтве жылля, павялічваюцца памер дзіцячай дапамогі, сталі зноў узаагараджваць Ордэнам маці, ёсць і іншыя льготы для шматдзетных. Як толькі змянілася стаўленне да шматдзетных «наверсе», адразу пачало падцягвацца і грамадства. Цяпер і сярод саміх чыноўнікаў з'явіліся шматдзетныя бацькі. Шматдзетным быць ужо не сорамна.

— Але, на ваш погляд, чаму ўсё ж нараджалася ў краіне пакідае чакаць лепшага?

— Па-першае, таму, што няма каму нараджаць.

З 1990-х да 2000-х мала хто нараджаў. Сустрэць на вуліцы цяжарную жанчыну або жанчыну з каляскай было практычна немагчыма. Таму сёння мы пажынаем, па сутнасці, плады таго цяжкага часу. Другая прычына — у стаўленні моладзі, якая не спяшаецца нараджаць, ды і ўвогуле ствараць сем'і. Людзі сталі больш прагматычныя, думаюць пра кар'еру, грошы ці проста адкладаюць нараджэнне дзіцяці на пазнейшы перыяд жыцця. Але маё глыбокае перакананне — дзеці кар'еры не перашкаджаюць, не варта баяцца нараджаць. У мяне было пяцёра, і гэта

мне не перашкодзіла зрабіць кар'еру. Я нават у Савецкай Рэспубліцы папрацавала. Калі пачынала, малодшаму дзіцяці было ўсяго паўтара года... Цяжкасці будуць заўсёды і ў кожнай сям'і, але вялікая сям'я — гэта і вялікая падтрымка.

— Але многія лічаць, што з адным дзіцем лягчэй жыць, развівацца...

— Не згодна. Калі дзеці бачаць, што на бацькоў не «падае з неба», што яны шмат працуюць, каб нешта атрымаць, то і самі становяцца больш актыўныя. Што значыць адно дзіця? Бацькі ж не вечныя: сёння мы ёсць,

«Маё глыбокае перакананне — дзеці кар'еры не перашкаджаюць, не варта баяцца нараджаць. У мяне было пяцёра, і гэта мне не перашкодзіла зрабіць кар'еру».

заўтра — не, і як дзіця адно застаецца на зямлі? З іншага боку — і пра гэта што здарыцца з дзіцем? Вядома, спачатку з малымі цяжка. Памятаю, мне здавалася, што я ў тры змены працую.

Але затое цяпер я вельмі шчаслівая. У суботу прыйшлі мяне павіншаваць тры сыны з сям'ямі, дачка... Наш тэлепраект «Родныя людзі», адзначаны Прэзідэнтам, якраз пра гэта. Дакументальныя дваццаціхвілінныя філмы расказваюць пра жыццё канкрэтнай шматдзетнай сям'і. Наша мэта паказаць, што гэта такое, — каб моладзь убачыла вялікую сям'ю, яе радасці, дасягненні, праблемы... Сёння, дарчыні, гэта адукванне, творчыя і таленавітыя людзі.

— Вы шмат увагі ўдзяляеце стаўленню да вялікіх сям'яў. З якімі цяжкасцямі сутыкаецца ў гэтай нялёгкай справе?

— Сёння існуе меркаванне «нараджаюць дзеля кватэр» — нібыта наўнясца ільгот на будаўніцтва жылля аўтаматычна пазбаўляе шматдзетных бацькоў уласціва сям'і любіць сваіх дзяцей! На мой погляд, гэта самы ганебны від зайздрасці. Атрымліваецца, што раней нараджалі толькі «маргінальныя» сем'і, а сёння — толькі «дзеля кватэр»? Калі вам так коле вока гэтай льготы, дык скарыстаецца ёю, нарадзіце самі! Але ж не спяшаюцца. Неабходна вучыцца талерантна ставіцца да шматдзетных сем'яў. Мне здаецца, гэта будзе карысна для ўсяго грамадства.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Сацыяльная кансультацыя

Выкарыстаць сямейны капітал для паліпшэння жыллёвых умоў

З 1 студзеня 2020 года сямейным капіталам можна распарадзіцца, не чакаючы, пакуль дзіцяці, на якое ён аформлены, споўніцца 18 гадоў. Раней гэтыя сродкі можна было выкарыстаць датэрмінова толькі для аплаты медыцынскіх паслуг. Цяпер спіс пашырыўся. У прыватнасці, сямейным капіталам можна скарыстацца для паліпшэння жыллёвых умоў шматдзетнай сям'і, для навучання ў дзяржаўных ВНУ і ССНУ, а таксама і для аплаты медпаслуг, у тым ліку стаматалагічных.

Таксама з 1 студзеня 2020 года зменены пералік дакументаў, якія павінна падаць сям'я ў мясцовы выканкам для прызначэння сямейнага капіталу і распараджэння сродкамі сямейнага капіталу (у тым ліку датэрмінова).

Так, у Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны растуць машыны, якія дакументы трэба падаць для датэрміновага распараджэння сродкамі сямейнага капіталу з мэтай паліпшэння жыллёвых умоў (будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыцця жылля памяшканняў, пагашэння запазычанасці па крэдытах, выдадзеных на гэтыя мэты, і выплаты працэнтаў за карыстанне імі).

Пералік неабходных дакументаў уключае ў сябе:

- заяву; пашпарт або іншы дакумент, які сведчыць асобу; рашэнне або копію рашэння (выпіску з рашэння) аб прызначэнні сямейнага капіталу; даведку аб тым, што сям'я стаіць на ўліку для паліпшэння жыл-

Права на датэрміновае выкарыстанне сродкаў сямейнага капіталу маюць і тыя сем'і, якім сямейны капітал быў прызначаны па праграме мінулых гадоў.

лёвых умоў, — у выпадку, калі гэта адбываецца па месцы работы (службы);

- пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі зямельнага ўчастка або дзяржаўны акт на права ўласнасці на зямлю або на права пажыццёвага спадчыннага валодання зямл'ю, копіі дакументаў, якія пацвярджаюць наяўнасць узгодненай праектнай дакументацыі і дазволу на будаўніцтва (рэканструкцыю), — у выпадку будаўніцтва (рэканструкцыі) аднакватэрнага жыллага дома, кватэры ў блакіраваным жыллым доме;

- дагавор стварэння аб'екта долевага будаўніцтва — у выпадку будаўніцтва (рэканструкцыі) жыллага памяшкання ў парадку долевага ўдзелу ў жыллёвым будаўніцтве;

- выпіску з рашэння агульнага сходу арганізацыі забудовшчыкаў (сходу ўпаўнаважаных) аб прыёме грамадзяніна ў гэтую арганізацыю — у выпадку будаўніцтва (рэканструкцыі) жыллага памяшкання ў складзе арганізацыі забудовшчыкаў;

- папярэдні дагавор набыцця жыллага памяшкання — у выпадку набыцця жыллага памяшкання, за выключэннем жыллага памяшкання, будаўніцтва якога ажыццяўлялася па дзяржаўным заказе;

- копію зарэгістраванага дагавора куплі-продажу жыллага памяшкання — у выпад-

ку набыцця жыллага памяшкання, будаўніцтва якога ажыццяўлялася па дзяржаўным заказе;

- копію крэдытнага дагавора аб выдачы крэдыту на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыцця жыллага памяшкання — у выпадку пагашэння запазычанасці па крэдытах, выдадзеных на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыцця жыллага памяшкання, і выплаты працэнтаў за карыстанне імі;

- дакумент, які сведчыць асобу, і (або) пасведчанне аб нараджэнні члена сям'і, у дачыненні да якога датэрмінова выкарыстоўваецца сямейны капітал;

- дакументы, якія сведчаць асобу, і (або) пасведчанне аб нараджэнні, выпіскі з рашэнняў суда аб усынаўленні (удачарэнні), аб аднаўленні ў бацькоўскіх правах ці іншыя дакументы, якія пацвярджаюць уключэнне ў склад сям'і грамадзяніна, не ўлічанага ў яе складзе пры прызначэнні сямейнага капіталу (прадстаўляюцца на дзіцяці, якія не былі ўлічаны ў складзе сям'і пры прызначэнні сямейнага капіталу);

- дакументы, якія пацвярджаюць сваяцтва ў адносінах да членаў сям'і (пасведчанне аб нараджэнні, пасведчанне аб шлюбе, аб змене імя, выпіска з рашэння суда аб усынаўленні (удачарэнні) і іншыя), — у выпадку змены прозвішча, уласнага імя, імя па бацьку, даты нараджэння паўналетняга члена сям'і, таго, хто звярнуўся па датэрміновае распараджэнне сродкамі сямейнага капіталу, і (або) члена сям'і, у дачыненні да якога датэрмінова выкарыстоўваецца сямейны капітал;

- пасведчанне аб смерці або даведку з загса, якая змяшчае звесткі з запісу акта аб смерці, копію рашэння суда аб аб'яўленні грамадзяніна памерлым, аб прызнанні яго без вестак адсутным, копію рашэння суда аб скасаванні шлюбу або пасведчанне аб скасаванні шлюбу ці іншы дакумент, які пацвярджае выключэнне са складу сям'і грамадзяніна, якому прызначаны сямейны капітал, або немагчымасць яго звароту, — у выпадку звароту паўналетняга члена сям'і, які не з'яўляецца грамадзянінам, якому прызначаны сямейны капітал, або законнага прадстаўніка непаўналетняга члена сям'і, які не адносіцца да членаў сям'і.

Святлана БУСЬКО.

○ Гэта важна

Заява аб датэрміновым распараджэнні сродкамі сямейнага капіталу разглядаецца мясцовым выканкам на працягу аднаго месяца з дня яе падачы. Пасля прыняцця рашэння аб датэрміновым распараджэнні сродкамі сямейнага капіталу грамадзянін з копіяй прынятага рашэння і адпаведнымі дакументамі звяртаецца ў любое падраздзяленне ААТ «АСБ Беларусбанк», якое ажыццяўляе аперацыі па ўкладах (дэпазітах) «Сямейны капітал», для пералічэння сродкаў сямейнага капіталу.

Мінімальны тэрмін пералічэння сродкаў сямейнага капіталу складае 31 календарны дзень з дня звароту грамадзяніна ў ААТ «АСБ Беларусбанк» (максимальны — 41 календарны дзень).

ДАЙЦЕ СЛОВА ТАТУ!

Чаму наўнасць бацькі ў сям'і такая важная для дзіцяці

Як складзецца наш лёс, пэўна, у найбольшай ступені залежыць ад нас саміх, аднак уплыў наўнасці і стаўлення да дзяцей мамы і таты недаацэньваць нельга. Найчасцей у няпоўных сям'ях у дзяцей няма менавіта таты, прычым часам нават тады, калі ён жыве ў адной кватэры з малымі.

ПАГАВОРЫМ З КОЖНЫМ

Дзеці, якія вырастаюць у сям'ях, дзе няма таты або ён ёсць, але амаль не ўдзельнічае ў жыцці малога, па ўсіх паказчыках прайграюць і ў дзяцінстве, і ў дарослым жыцці, упэўнены **Аляксандр Вялічка, старшыня праўлення грамадскай арганізацыі «Савет бацькаў»**, створанай летась. Усе члены гэтай суполкі — актыўныя таты, якія ставяць мэтай да 2025 года пагаварыць з кожным мужчынам у Беларусі.

— Перш-наперш мы пайшлі ў школы і прапанавалі дапамагчы праводзіць бацькоўскія сходы для татаў. Летась правалі 75 такіх сустрэч з удзелам больш чым 2,5 тысячы татаў, — кажа Аляксандр Вялічка. — І я зразумеў, што кожны тата хоча, каб яго дзіця было шчаслівае, і што няма раўнадушных бацькоў, проста мы яшчэ не ўмеем да іх дастукацца. Мы распрацавалі спецыяльны семінар «Падары дзіцяці тату», куды запрашаем толькі татаў і кажам ім, што дзіцяці трэба дарыць свой час, увагу, талент. Тата настолькі уплывовы, наколькі ён побач. Мы верым, што існуе некалькі выключных кампетэнцый бацькі, або тых рэчаў, якія нават найлепшая маці не зможа даць сваіму дзіцяці. Напрыклад, дакладнае ўяўленне, што такое мужнасць.

Па статыстыцы, у Беларусі 43 % дзяцей жывуць у сям'ях, дзе няма таты і, адпаведна, — мужчынскага ўплыву і выхавання. Тая ж няўмольная статыстыка даследаванняў паказвае, якія могуць быць наступствы ад адсутнасці роднага бацькі, расказаў старшыня праўлення арганізацыі.

Высветлена, што 63 % самазайбстваў у свеце спрабуюць здзейсніць асобы, якія вырасталі ў сям'і без бацькі. Больш за траціну з тых, каго выратавалі ад спробы звесці рахункі з жыццём, сведчаць, што прычына іх учынку — дрэннае сямейнае становішча, скандалы, адсутнасць любові бацькоў. Гэта да тых чыстых перш за ўсё падлеткаў. 80 % гвалтаўнікаў вырасталі без бацькі, 70 % падлеткаў і дзяцей, якія знаходзяцца пад сацыяльнай апекай, — з сям'ей, дзе няма таты. 90 % бяздомных у свеце таксама сталелі без таты.

— Як бы мы ні ставілі да статыстыкі, лічбы кажуць самі за сябе. А вось звесткі з даследаванняў больш чым 150 дзісятых, якія так ці інакш датычацца чацькоўства і ўплыву таты на выхаванне дзяцей, — дадае кіраўнік «Савета бацькаў». — Адсутнасць бацькі рэзка павялічвае рызыку ўзнікнення дзіцячых дэпрэсіі, эмацыянальнага разладу, негатывных эмоцый, найперш ві-

ны і страху. У тры-чатыры разы паніжае пачуццё сацыяльных кампетэнцый, шчасця. Павышае трывожнасць.

Акрамя таго, дзеці ў сям'ях з невысокім індэксам уцягнутасці бацькаў у іх выхаванне менш стрэсаўстойлівыя, цяжэй адаптуюцца і горш вучацца. У іх у 2,5 раза часцей дыягнастуюць астму і іншыя псіхасаматычныя праявы. Малыя менш ініцыятыўныя і маюць нізкі ўзровень сацыяльнай сталасці. Яны працягваюць больш агрэсіі, часцей уцягваюцца ў канфлікты з ровеснікамі і нават больш схільныя да няшчасных выпадкаў.

50 ЖЫЦЦЁВА ВАЖНЫХ ЗВЫЧАК

У дарослым жыцці ў недалюбленых татамі дзяцей часта ўсё таксама складваецца не вельмі ўдала. У 80 % шлюбав, якія скасоўваюцца ў першыя пяць гадоў жыцця, як мінімум адзін з сужэнцаў — з сям'і, дзе не было бацькі. І нават каэфіцыент смяротнасці сярод немаўлят вышэйшы ў 1,8 раза ў матуль, якія не замужам.

Татам, якія ўсведмяюць сябе як бацьку, «Савет бацькаў» між тым прапануе не толькі сустрэчы-размовы, а і самаадукацыю.

— Яна для тых тат, якія разумеюць, што ў нечым не маюць рацыі, і пачынаюць шукаць, дзе атрымаць інфармацыю. Некато-

ры падарунак, а нехта прыбівае плітцы, які ўжо два месяцы гэтага чакае.

— Наш трэнінг ужо атрымаў станоўчыя рэцэнзіі і быў апрабаваны пры педагагічным універсітэце. Мы маем права праводзіць яго ў школах, сацыяльна-педагагічных цэнтрах (СПЦ) і іншых установах, — падтрымлівае гаворку **Аляксандр Пруднікаў, лінгвіст, член праўлення «Савета бацькаў»**.

Арганізацыя пачала работу з СПЦ Фрунзенскага і Заводскага раёнаў сталіцы, з'явіліся тэматычныя кабінеты ва ўсіх жаночых кансультацыях, свае ідэі таты прасюць і за межы краіны. Члены «Савета бацькаў» упэўнены, што праз некалькі гадоў моцны бацькоўскі рух будзе створаны амаль ва ўсіх краінах постсавецкай прасторы.

рых з іх адштурхнулі ад выхавання малога, хтосьці сам адмовіўся ад гэтага працэсу. Такім бацькам трэба, каб ім нехта дапамог. Той, хто нечага хоча і далучаецца да нас са сваімі ініцыятывамі, пачынае рэалізоўваць іх, — кажа Аляксандр Вялічка.

Для бацькаў ужо тры гады ладзяць трэнінг «50 жыццёва важных звывчак таты». Гэта 50 штоднёвніх сустрэч з татамі цягам года, дзе разглядаюцца галоўныя крытэрыі бацькоўства.

— Цікава, што за год ніхто не выйшаў з групы! 90 % бацькаў, якія ходзяць на нашы сустрэчы, адмовіліся ад алкаголю. Два таты, якія былі ў разводзе, аднавілі сям'і і афіцыйна аформілі шлюб з былымі жонкамі. Мы імкнёмся стварыць з нашых бацькаў настаўнікаў, і гэта сапраўды працуе. Бацькі выходзяць ад нас і самі ствараюць падобныя групы.

Пасля кожнай такой сустрэчы па тэме ўзнятага пытання кожны абавязкова прымае пэўнае рашэнне для яго рэалізацыі ў жыцці сям'і. Нехта робіць жон-

СПОРТ, БАЛЬ, ГУЛЬНЯ

Палюць тата асобна ад сям'і існаваць не можа, бацькоўская суполка раз у некалькі месяцаў ладзіць агульныя сустрэчы не толькі са сваімі прыхільнікамі і актывістамі, але і з іх сям'ямі. Гэта можа быць паход у кавярню, парк, на прыроду — куды хочаш. А вясной увеселе збіраюцца зладзіць сапраўдны баль. Кажуць, ужо вучацца вальсавць.

Арганізацыя адкрывае, заўважаюць яе заснавальнікі. І хоць прымаць жанчын тут не збіраюцца — матуля ўсё ж не тата, — аднак «Савет бацькаў» ладзіць таксама сустрэчы і для класных кіраўнікоў, якія ў асноўным жанчыны, і для намеснікаў дырэктараў па вучэбна-выхаваўчай рабоце. Летась, кажучы, з такімі трэнінгамі аб'ехалі бадай што ўсе раёны Гомельшчыны.

Пры гэтым стасункі таты з малым дапамагчы развівацца не толькі дзіцяці, але і самому бацьку, падкрэслівае

Кірыль БУДКЕВІЧ, псіхолаг, член праўлення «Савета бацькаў»:

— Тата — не проста здабычык, які прыносіць грошы ў хату. Баячы час з малым, бацька атрымлівае добрую магчымасць расці разам з дзецьмі, прынамсі, нагуляцца ў тэя цацкі, якіх не было ў яго часы. Не забываем мы і адукацыйны момант — возмі дзяцей на экскурсіі на прадпрыемствы. Восем на заводзе гадзіннікаў «Луч» былі, на «Камунарцы» цукеркамі ласаваліся. Мы хочам, каб малыя на свае вочы бачылі, кім можна працаваць і як гэта выглядае.

«Існуе некалькі выключных кампетэнцый бацькі, або тых рэчаў, якія нават найлепшая маці не зможа даць сваіму дзіцяці. Напрыклад, дакладнае ўяўленне, што такое мужнасць».

— Тата таксама адказны за фізічнае развіццё дзіцяці. Ён павінен уцягваць малога ў спорт, лічаць у арганізацыі і ладзяць спартыўныя забаўкі бацькоў і дзяцей. Трэці год праходзіць вайлеболны турнір, фінал якога адбываецца ў СКА «Уручча», дзякуючы таму, што мы знайшлі агульную мову са многімі дзярж-установамі, — дадае Аляксандр Пруднікаў.

У межах спартыўных турніраў, дарэчы, арганізуюць і конкурсы для татаў, прынамсі, прыз для бацькі, які наведвае ўсе матчы каманды свайго дзіцяці. З савакія пачнуць ладзіць футбольны турнір. Ідэя ўжо зацікавілі Міністэрства спорту і Дом футбола, абяцалі дапамагчы спартыўнай формай.

Плануюць у арганізацыі і шахматны трыялтон: класічныя шахматы, кітайскія і японскія. Гэта будзе камандная гульня: таты і дзеці супраць такіх жа праціўнікаў.

— Сустрэчы з намі — гэта і добры спосаб заняць татаў. Некаторыя бацькі толькі і ведаюць, што на работу сядзіць, а пасля яе адпачываюць, у сацсетках сядзяць, выпіваюць... Так што ўцягванне татаў у інтэрэсы нашай суполкі — гэта яшчэ і пэўны паратунак ад шкодных звывчак, спосаб далучыць да сумесных з дзецьмі хобі, — лічыць **Васіль МАЛАШЭНКАў, журналіст, член праўлення «Савета бацькаў»**. — А ёсць жа такія захапленні, якія з часам могуць перарасці ў пастаянныя агульныя заняткі: тыя ж мадэлі самалётаў клеіць, разам каратэ займацца, на роварах ездзіць...

Іх досвед

Мы —

адна каманда

Чым прывабіць бацькоў у школу? Як наладзіць з імі стасункі? Што зрабіць, каб метады выхавання педагогаў і бацькоў не супярэчалі адно аднаму, а школьнікі ўспрымалі гэты ўплыў станоўча? Адказы на гэтыя і іншыя пытанні ведаюць у сталічнай школе № 40. Навучальная ўстанова разам з татамі і мамамі школьнікаў актыўна падтрымлівае і развівае ідэі адказнага бацькоўства.

— Педагогам

і бацькам трэба стаць аднадумцамі, якія разам будуць вырашаць праблемы выхавання. І менавіта педагогі як спецыялісты ў галіне адукацыі павінны ініцыяваць узаемадзеянне з бацькамі, — упэўняе **на дырэктар школы Наталля НОВІК**. — Сёння многія сям'і перш за ўсё хвалюцца за эканамічны стан сям'і. Большую частку часу яны праводзяць на рабоце, а дома абмяркоўваюць грашовыя праблемы, усё часцей ухіляючыся ад выхавання дзіцяці і перакладваючы гэтую місію на педагогаў школы. Аднак абодва бакі — гэта не заказчык і выканаўца, а члены адной каманды з рознымі функцыямі і сферай прыкладання сіл.

Аднак сям'і розныя, у кожнай свае цяжкасці, таму немагчыма даць адзіны і правільны адказ на пытанне, як узаемадзеінічаць з сям'ёй. Многае залежыць ад інтуіцыі і майстэрства педагога.

— Настаўнікі вучацца выбудоўваць адносіны з бацькамі з улікам іх запяўтаў, ступені актыўнасці і ўзроўню псіхалага-педагагічнай кампетэнцыі. Яны імкнучыся развіваць і навучаць бацькоў, бо ад іх у многім залежыць і якасць адукацыйнага працэсу, — кажа Наталля Новік.

Ва ўсіх установах, дзе выкладала педагог з 27-гадовым стажам, дзяду класных кіраўнікоў і спецыялістаў сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай службы (СППС) раз у два-тры гады арганізавалася курсавая падрыхтоўка на тэму ўзаемадзеяння з бацькамі. Запрашаліся выкладчыкі, з якімі педагогі абменьваліся практычным вопытам.

Да курсавой падрыхтоўкі кіраўніцтва школы праводзіць з класнымі кіраўнікамі, спецыялістамі СППС і бацькамі анкетаванне з надзённымі пытаннямі. Педагогі, у прыватнасці, могуць напісаць, чаго яны чакаюць ад бацькоў свайго класа, а бацькам на падставе апрацаванай інфармацыі прапануецца адказаць, што і як яны могуць зрабіць і чаго ім не хапае ў сваю чаргу. Па словах дырэктара, школа не можа замяніць або поўнаасцю кампенсавать тое, што атрымлівае дзіця ад бацькоў. Аднак яна здольная і абавязана ўзбагаціць і ўзмацніць станоўчы пазашкольны ўплыў на вучняў, а таксама ў пэўнай ступені нейтралізаваць негатыўнае ўздзеянне, карыстаючыся сваімі прафесійнымі магчымасцямі, лічыць дырэктар.

— Значная частка падлеткаў цяпер аддзяляецца ад бацькоў, і сям'і патрабуюцца сістэматычная дапамога з боку школы, аднак пры гэтым навуцальна ўстанова ніколі не будзе канкуруваць з сям'ёй, — пераканана Наталля Новік.

Для бацькоў у школе раз на месяц арганізуюцца кансультацыі з настаўнікамі-прадметнікамі. Праводзіцца цыкл з васьмі заняткаў «Паспяховае бацькоўства». За дапамогай і актыўнага ўдзелу ў жыцці школы і яе мерапрыемствах бацькі пастаянна ўзнагароджваюцца ў розных намінацыях. У выніку колькасць зацікаўленых і адказных татаў і мам, а таксама паспяховых вучняў павялічваецца.

Матэрыялы падрыхтавала
Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

Сямейны доктар

Каб не пакрыўдзіць пажылых бацькоў...

? *Калі хтосьці з пажылых бацькоў траціць сужэнца і застаецца жыць адзін, нярэдка яго ўвага пераключаецца на дарослых дзяцей. Стары чалавек тэлефануе па некалькі разоў на дзень з нязначных і надуманых прычын, нават ведаючы, што дачка ці сын у гэты час заняты на рабоце. Рэагаваць на гэта спакойна не заўсёды атрымліваецца, а ён крыўдзіцца, што дзеці не хочуць выслухаць, не ператэлефануюць, не ўдзяляюць увагу і іншае. Як правільна паводзіць сябе з бацькамі ў такім выпадку? Старацца выслухаць ці ўсё ж нейкім чынам (і якім?) даць зразумець, што ты быўшае заняты і 5-6 званкоў на дзень — гэта зашмат? Як у такім выпадку будаваць кантактаванне, каб не пакрыўдзіць старога чалавека?*

Святлана А., Маладзечна.

Адказвае псіхолаг Гарадскага клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Мінічэ Сяргей ЗІЗЮК:

— Пабудаваць свае паводзіны так, каб не пакрыўдзіць іншага чалавека, немагчыма ў прынцыпе, таму што крыўдзіцца ці не, залежыць не ад вас. Крыўда — гэта эмоцыя, а яна ўзнікае ў адказ на тое, як чалавек успрымае сітуацыю. Вы, канешне, можаце мінімізаваць рызыку, не ствараючы адкрытых канфліктаў і не абражаючы, але гэта не гарантуе, што другі бок не знойдзе на што пакрыўдзіцца. Крыўда часта ўзнікае на неапраўдана чаканні — калі чалавек не атрымлівае ад іншага тое, што хоча. Сітуацыя, калі маці ці бацька хочуць пагаварыць, а вам не да таго, — той самы выпадак.

Як паводзіць сябе ў такой сітуацыі? Для пачатку растлумачыць, у які час і з якой нагоды з вамі можна звязцца. Напрыклад, у рабочы час тэлефанаваць толькі па тэрміновых пытаннях, а проста паразмаўляць — увечары. Гэта ж датычыцца і тэм кантактавання. Напрыклад, растлумачце бацькам, што не трэба ўдакладняць, елі вы ці не, таму што пра гэта вы наўрад ці забудзецеся. Працэс адаптацыі рэдка бывае лёгкім, і калі дагэтуль ваша ўзаемадзеянне з бацькамі выглядала іншым, крыўды з іх боку вы наўрад ці пазбегнеце, але пасля гэта стане нормай. Галоўная ўмова — дакладна прытрымлівацца вашых дамоўленасцяў, у першую чаргу, вам самім. Гэта значыць, калі дамовіліся не размаўляць на вольнай тэмы ў рабочы час, а потым пару разоў абмеркавалі з маці серыял, не здзіўляйцеся, што яна пакрыўдзіцца, калі адмовіце трэці раз.

Варыянт, пры якім і вы ў парадку, і бацькі задаволены, магчымы не заўсёды. Не ўсе бацькі здольныя справіцца са сваёй адзінотай — часам яны ўмеюць маніпуляваць дарослымі дзецьмі на пачуццях доўгу і віны. І тады даводзіцца выбіраць. Пастараіцеся быць з сабой праўдзівымі. Хочаце быць добрымі — тады падыгрывайце, раздражняйцеся моўчкі і трывайце. Хочаце жыць сваім жыццём і будаваць шчырыя адносіны з бацькамі — аддавайце ім столькі часу, колькі сапраўды можаце і хочаце. Рэаліі такія, што ў маладосці ў нас шмат магчымасцяў, але мала часу на іх рэалізацыю, а ў сталасці — мала магчымасцяў і шмат вольнага часу. Дапамажыце бацькам з яго выкарыстаннем: падзяліцеся кніжnymi навінкамі, падкажыце сайты з фільмамі, пашукайце мерапрыемствы згодна з іх інтарэсамі. Падтрымайце іх у тым, што ёсць жыццё пасля пенсіі, і тады ім не давядзецца цалкам жыць вашым.

Алена КРАВЕЦ.

Вучымся лічыць

ТРЫ ПЛЮС ДВА,

або Як не патраціць усё на цукеркі і марожанае

«Мама, купі!» — гэтую фразу ад свайго дзіцяці чуў, мабыць, кожны. А воў годна адрагаваць на яе, асабліва калі вашы сын ці дачка блізка да істэрыкі, удаецца не ўсім. Чаму так адбываецца? Мы вучым маленькага чалавека самым розным рэчам, якія спатрэбяцца яму ў жыцці. А пра фінансавае выхаванне часта забываем, а яно не менш важнае, чым умённе чытаць, пісаць і апрагнацца.

падыдзе варыянт гульні (нават вучыцца лічыць можна, выкарыстоўваючы ў якасці падручнага матэрыялу, напрыклад, манеткі) альбо тэматычныя мультфільмы і кніжкі. Тут можна ўспомніць «Залаты ключык» Аляксея Талстога ці мультфільм з цыкла «Смяшарыкі» — «Навучанне фінансавай «падкаванасці», які выйшаў у студзені 2018 года. Яшчэ адзін практычны спосаб павысіць узровень фінансавай граматычнасці і правесці час разам — складанне спіса пакупок. Так вы навучыце дзіця (а можа, і сябе) планавачы

кажучы, можна вылучыць дзве мадэлі навучання: заходнюю і постсавецкую. На Захадзе гэтая тэма актыўна вывучаецца з дзецьмі, там існуюць нават спецыяльныя ўрокі, альбо яна разглядаецца ў рамках той жа матэматыкі. Але ўсё гэта пра-дугледжвае, што бацькі самі фінансава адукаваныя. Калі ж мы разглядаем постсавецкую пра-сторы, то тут яшчэ не зразумела, каго трэба вучыць. Можна даць дзіцяці веды, але вельмі многае залежыць ад таго, якія прыклады яно бачыць кожны дзень

Што больш каштоўнае

Вядома, калі дзецім дашкольнага ўзросту бацькі могуць толькі нешта патлумачыць на ўласным прыкладзе, у форме гульні ці з дапамогай кнігі, відаз, то са школьнікамі, падлеткамі будзе спрацоўваць ужо іншыя падыходы. У прыватнасці, гаварыць пра кішэнныя грошы спецыялісты рацяць тады, калі дзіця ідзе ў школу. Аднак мамы і таты павінны думаць таксама і пра тое, ці гатовыя іх дзеці самастойна распараджацца грошамі: ці ўмеюць яны добра лічыць, ці ведаюць, як купіць патрэбную ім рэч, ці могуць праверыць рэшту, ці не забудуць узяць чэк. Псіхалагічны момант немалаважны, і ў кожным выпадку свой час для такога адказнага моманту сталежня, даверу. Таксама важна памятаць, што кішэнныя грошы вашы сын ці дачка маюць права траціць як лічыць патрэбным. Але, у сваю чаргу, бацькі могуць дапамагчы з падказкамі. Растлумачце дзіцяці, што варта і што не варта купляць у той жа школьнай сталойцы альбо газетным кіёску. Абгаварыце правільны, якая сума выдаецца і на які час, папярэдзіўшы, што дадатковых грошай не будзе да наступнага разу. Так дзіця будзе вучыцца планавачы і размяркоўваць свае сродкі, а таксама разумець наступствы. Карысна падтрымліваць ідэю сына альбо дачкі зарабіць самім нешта ў час канікул. Ведаючы нямаля прыкладу, калі летам падлеткі могуць паехаць з бацькамі ў ягады, а потым прадаць «ураджай» і так за пэўны час назбіраць на жадаваную абноўку ці пездзку. У такога кішталту сітуацыяў шмат выхавальных момантаў: і разуменне, адкуль бяруцца грошы, і магчымасць адчуць, што ты здольны дапамагчы бацькам і купіць сабе тое, што жадаеш. Аднак не трэба плаціць дзецім за паспяховае вучобу альбо за дапамогу бацькам у хатніх справах: усё ж такі ёсць мяжа паміж тым, на чым можна зарабляць і тым, на чым не гэта, бо многія справы робяцца проста для сябе і іншых.

І добра, каб нашы дзеці гэта разумелі. Можна нават завесці традыцыю добрачыннасці, калі вы разам зробіце нейкі падарунак сваімі рукамі альбо збераце цацкі, адзенне, кніжкі для сям'і, у якой ёсць у іх патрэба.

Фінансавая адукаванасць для дзяцей — неабходны этап у працэсе выхавання. Так вы дапамажаце маленькаму чалавеку адчуваць сябе ўпэўнена ў тых сітуацыях, калі ён будзе спраўляцца з тэмай фінансаў. А калі самі маеце патрэбу ў больш глыбокіх ведах па гэтай тэме, то сёння іх можна знайсці на сайце любога беларускага банка ў раздзеле «Фінансавая адукаванасць», дзе ёсць інфармацыя, рэкамендацыі і падказкі.

Алена ДРАПКО.

Фота: Ташчына ТКАЧОВА.

Тлумачым на жыццёвых прыкладах

Усвядомім дзве простыя рэчы: па-першае, весці размовы пра грошы трэба і, па-другое, важна, каб ваш уласны прыклад стаў пацвярджэннем тых ісцін, якія вы хочаце данесці да сваіх дзяцей. Зразумела, для кожнага ўзросту патрэбны свой падыход. Ужо ў гады тры-чатыры сына ці дачку варта пачынаць знаёміць з тэмай грошай. Не браць малых у краму, каб там не сутыкнуцца з істэрыкай ці пазбягаць непатрэбных і незапланаваных пакупок — стратэгія не найлепшая, хоць і мае права на існаванне. Псіхолагі адзначаюць, што пачынаць расказаць дзіцяці пра фінансавы бок жыцця можна якраз тады, калі ў малаго ўзнікае жаданне нешта сабе купіць. У кожнай сям'і такі момант настае ў розны перыяд. Галоўнае, каб менавіта бацькі выступалі ў ролі першакрыніцы такой важнай тэмы. Лепш, вядома, калі ваш аповед будзе пабудаваны на простых прыкладах, якія адлюстроўваюць рэальнае жыццё. Раскажыце дзецім, адкуль бяруцца грошы, якія абавязковыя плацяжы вы робіце штомесяц, як размяркоўваеце сродкі на куплю прадуктаў, падарункаў, адзення.

Для малых важную ролю адыгрывае тое, у якой форме пададзены веды. Таму як мага лепш

выдаткі і дамоўцеся, як кажучы, «на беразе», па што пойдзеце ў краму.

Аднак не трэба плаціць дзецім за паспяховае вучобу альбо за дапамогу бацькам у хатніх справах: усё ж такі ёсць мяжа паміж тым, на чым можна зарабляць і тым, на чым не гэта, бо многія справы робяцца проста для сябе і іншых.

Зразумела, ад незапланаванай і вельмі патрэбнай дзяцятай машыны, якую, напрыклад, сын можа пачаць праціць, ніхто не застрахаваны. Тут ужо трэба дзейнічаць па сітуацыі і галоўнае правільна тлумачыць, чаму такое жаданне неадрадаваць, а нават менавіта ў гэтую хвіліну.

Каго вучыць будзем?

— Калі дзіця прыходзіць у краму і кажа «купі» — значыць, яно ўжо разумее, што тавар на паліцах прамае так ніхто не аддае, за яго трэба заплаціць. І гэты пэўны званочак для бацькоў, каб размаўляць з дзіцем на тэму фінансаў, — кажа **фінансавы кансультант Святлана МУРАШКА**. — Аднак калі мы гаворым пра фінансавую адукаванасць дзяцей, то тут, умоўна

у сваёй сям'і. Калі бацькі не паводзяць сябе разумна ў плане фінансаў, то ўсе намаганні навучыць малое будучы марныя. Вельмі малая імавернасць, што дзіця, чые бацькі робяць неабдуманых пакупок, не паўторыць іх сцэнарыі у сваім жыцці.

Спецыяліст таксама адзначае, што фінансавая адукаванасць як дысцыпліна з'явілася ў нас нядаўна і досюль дзяцей ёй нідзе не вучаць. Ёсць Нацыянальная праграма Нацбанка, але там усё абмяжоўваецца тыднем фінансавай адукаванасці, а патрэбны значна большы час, каб навучыцца і ва ўсім разабрацца. І яшчэ варта ўлічваць такі момант: дзіця, атрымаўшы веды, паўнаўвартасна змога выкарыстоўваць іх толькі ў дарослым жыцці, калі будзе фінансава незалежна ад бацькоў. Нават кішэнныя грошы — гэта не той узровень адказнасці. Хоць некаторыя прыклады ілюструюць, што распараджацца грошавымі сродкамі хлопцы і дзяўчаты ўмеюць і ведаюць іх вартасць. Ёсць нават выпадкі, калі за кошт накапленняў дзіця (!) магло адправіць бацькоў у адпачынак, а адзін хлопчык назбіраў грошай і купіў сабе самкат. Такія вынікі ў дзяцей магчымыя, калі яны ведаюць, што такое грошы, якія могуць быць наступствы ў эмацыянальных пакупок і як не патраціць усё на цукеркі і марожанае.

«Мы цікавыя адно аднаму ва ўсіх праявах»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ.»)

Алена: Тэатр толькі адкрыўся пасля рэстаўрацыі, рэпэціравалі «Набука», я за кулісамі працавала, Ваня дырыжыраваў сцэнічным аркестрам. Мы размаўлялі па рабоце, на «вы»... Але я падумала: сімпатычны хлопечка...

Іван: Мяне Алёнка неяк адразу зачэпала. Знайшоў яе ў сацсетках, а там такія раскошныя фота з «беларускіх Мальдываў» — крэйдавых кар'ераў пад Ваўкавыскам. Уважліва праргледзеў Алёнічыну старонку, зразумёў, што ў яе ёсць добрая кампанія, з якой яна зноў збіраецца падарожнічаць. Далучыўся да іх — і мы да гэтага часу сярбруем! Выдатныя людзі, былія цяпер ужо гуманітарэй, якія пера-кваліфікаваліся ў айцішнікаў. Вельмі падкаваныя ў культурным плане, дарэчы, і ў тэатральным таксама, ведаюць мовы, з аднолькавай цікавасцю падарожнічаюць па Беларусі і па ўсім свеце.

Алена: Мы самі тады яшчэ не зразумелі, што мы — пара, думалі, проста сярбруем, а вось нашы сябры, як нядаўна высветлілася, ужо тады былі ўпэўненыя, што мы пажэнныя.

— **З боку лепш відаць! А колькі доўжыўся ваш цукерачна-букетны перыяд?**

Іван: Ён у нас быў чайна-тэатральны! Пасля работы нам падабалася папіць добрай гарбаты, пагуляць, абмеркаваць спектакль або канцэрт. Гады тры, здаецца, мы так вось сустракаліся. Пры гэтым я быў знаёмы з бацькамі Алёнікі, звычайна да яе прыязджалі пасля спектакля, і ўся наша кампанія часцей збіралася ў яе. Мае бацькі таксама былі знаёмымі з Алёнкай. Нейк усе прызвычаліся, што мы разам. Больш таго, мы і бацькоў паміж сабой пазнаёмілі задоўга да вяселля. Калі паведамілі ім, што вырашылі аформіць адносіны, тата Алёнікі, усміхаючыся ў вусы, толькі і сказаў: «Даўно пара».

Бацькі ўжо будавалі грандыёзныя планы па арганізацыі вяселля, але... Па-першае, мы раптам абвясцілі: «Роспіс праз два тыдні!» — што для іх стала поўнай нечаканасцю. Па-другое, мы казалі, што менавіта дзень рэгістрацыі шлюбу нам хацелася б адзначыць удваіч — запрасіць толькі сведак, а ўжо потым сабраць родных, сяброў, але абсыць без усіх гэтых заездных фармальных сацыяльных навесты і каравама. Скажу шчыра, бацькоў з абодвух бакоў гэта не вельмі ўзрадавала, але яны, хай не ў той жа момант, прынілі наш выбар, за што мы ім да гэтага часу глыбока ўдзячныя. Усё прайшло як задумалі: і вяселле ў міні-фармаце, і душэўныя вярчоркі з роднымі.

Алена: А нашы сведкі — Дар'я Вашкевіч і Сяргей Лісічонак — нашы добрыя сябры, між іншым, таксама сталі сямейнай парай. Дар'я, дарэчы, перакладала на беларускую мову оперу Станіслава Манюшкі «Verbum Nobile» для нашай першай сумеснай пастановкі.

— **Цудоўная опера... Я вось думаю, што для работы гэта вельмі зручна, калі дырыжор і рэжысёр — сямейная пара.**

Іван: У прынцыпе, гэта так. Але ў тэатры цяпер у нас няма атрамліваецца разам працаваць. Так склалася, што я больш на асноўнай сцэне, а вочныя Алёнікі — пастаноўкі ў камернай зале. Хоць, вядома, агульныя работы ёсць. Адзін з нашых любімых агульных спектакляў — опера Гаэтана Даніціці «Viva la mamma». Атрамліваецца разам працаваць і на іншых пляцоўках, напрыклад, у Берліне на пастаноўцы музычнага лядовага шоу. Там было шмат беларусаў — фестывальны аркестр, якім я кіраваў, Алёнка — суаўтар рэжысёрна-пастаноўчыка.

Алена: А яшчэ мы разам працавалі над пластыка-архэаграфічным спектаклем

«Рахманая» па матывах аднайменнага твора Фёдора Дастаеўскага. Спектакль пасля атрымаў дыпломы міжнародных конкурсаў і фестываляў.

— **Што змянілася ў вашым жыцці пасля рэгістрацыі шлюбу?**

Іван: А нічога! Ведаецца, калі мяне просяць, напрыклад, перадаць тое і тое жонцы, — я да гэтага часу крыху здзіўляюся: ого, я жанаты чалавек! Рады, што ў нашых адносінах па-ранейшаму ёсць месца романтицы, мы лёгка спалучаем і падзяляем прастору на прыватнае і агульнае, рабочае і асабістае.

Алена: Для мяне важна, што я гэтак жа магу прыціснуцца да плеча Вані і мы можам размаўляць пра ўсё на свеце: пра цікавае кіно, прэм'еру яркага рэжысёра ці балетмайстра, захапленні і хобі, а яны ў нас у кожнага свае, пра ўладбаную кнігу або... пра рамонт.

Іван: ...Які мы нядаўна пасляхова завяршылі і, нарэшце, пераехалі ў сваю кватэру. Пакуль ішоў рамонт, мы жылі ў бацькоў Алёнікі, а калі пераязджалі, яны казалі, што ім шкада з намі расставацца.

— **Гэта выдатна! А што жонцы з вас хацелі бы з бацькоўскай сям'і перанесці ў сваю?**

Іван: Мне здаецца, што нашы бацькоўскія семі вельмі падобныя. Наогул, у нас

Адпачываем!

класныя бацькі. Яны пасябравалі, часам ладзіць вечарыны пад гітару. Алёнічыны бацькі — інжынеры з ярка выяўленым творчым ухілам, мае — старшая афіцэр міліцыі, вядома, ужо ў адстаўцы. Шчырасць, узаемапавага, нягасная цікавасць адно да аднаго і да жонцы — вось што нам падабаецца ў старэйшым пакаленні. Я захапляюся цэсцем: яму за 60, а ён можа прачнуцца а чацвёртай раніцы і адправіцца ў пушчу ў грыбы.

Алена: Нашы бацькі яшчэ і тэатралы. Нам такія ўнікава іх меркаванне, яны ў нас такія ўнутрысямейныя тэатральныя крытыкі.

— **Хто ў вас дырыжыруе фінансамі?**

Іван: Частка грошай ідзе ў агульны кацёл, пры гэтым у кожнага ёсць асабісты сродкі. Напрыклад, у мяне хоць — страйкбол, ёсць нават асобная шафа для спецыяльнага адзення, рыштунку.

— **Але хобі патрабуе і асабістага часу...**

Алена: На мой погляд, у шлюбе, ды і наогул — у любых адносінах вельмі важна захаваць сябе як асобу, а не растварыцца ў іншым чалавеку, ствары залежнасць. Гэта няправільна, калі стварыўшы сям'ю, людзі вымушаны адно аднаго адмаўляцца ад сваіх захапленняў, сяброў — так, ведаю, што бывае і такое. Калі Ваня з'езджае на гульні, у таксама займаюць нейкімі сваімі, «дзявочымі» справамі.

Іван: Вы кажаце, час... Іншым разам бывае так, што мы прыходзім дадому, вяртаем. Потым я сыдохду ў адзін пакой у-

Падарожнічаем!

чыць спектакль, глядзець ці чытаць нешта, Алёнка — у іншы пісаць сцэнарый. І гэта не перашкадае сямейнаму жыццю, усё роўна адчуваеш, што родны чалавек побач. Калі справы скончаныя, можна пайсці пагуляць. Так, нам да гэтага часу падабаецца хадзіць па горадзе, уздымаць за рукі. Выдатна, што мы цікавыя адно аднаму ва ўсіх праявах.

— **Давайце яшчэ вернемся да фінансаў. Вось, напрыклад, у вас выбар: шыкоўны адпачынак або новае аўто? Як зробіце?**

Алена: Тут я пагаджуся з рашэннем мужа.

Іван: Я, мабыць, аддам перавагу абнаўленню машыны. Перш за ўсё, гэта пытанне бяспекі, а таксама, магчыма, новае аўто будзе таннейшае ў абслугоўванні. Вось такое рашэнне, быць можа, больш практычнае, чым змяняць нальняе. Хоць падарожнічаць мы таксама любім і карыстаемся любай магчымацю павяваць не дзе, убачыць новае, сустрэцца з цікавымі нам людзьмі!

— **Як вы праводзіце водпускі?**

Іван: Так атрымліваецца, што і ў адпачынку мы часам працуем. Аднак калі ўжо здараецца рэальна вольны час — то наўрад ці абярэм адпачынак у фармаце «ўсё ўключана», калі нехта ўжо за цябе вырашыў, дзе жыць, што есці і як праводзіць час. Для перазагрузкі нам хапае спантаннай паездкі ў Берлін, Вільнюс, Талін на выхадныя, якія раптам утварыліся. Справа ж не толькі ў тым, колькі дзён ты адпачываеш, а і — як.

— **Творчая работа вельмі няпростая. Тут немагчыма ў дзевяць раніцы ўключыцца і ў шэсць вечара выключыцца. Што будзе, калі дома хтосьці трапіць пад гарачую руку?**

Іван: Паколькі мы ведаем пра нашу работу ўсё, то фраза: «Давай абмяркуем гэта пасля спектакля/канцэрта» нікога не крыўдзіць.

— **Ці шмат часу збірае побыт? І наогул, як размеркаваны хатнія справы?**

Іван: Мне здаецца, у наш час наракаць на побыт не выпадае. Столькі тэхнікі, гатовай амаль усё за цябе зрабіць! Нейкія сур'ёзныя справы, мы ўпэўненыя, трэба давярць прафесіяналам, галоўнае — знайсці іх. А ў астатнім прынцып вельмі просты: у каго ёсць час, той і робіць.

Алена: Ваня смачна гатуе, у мяне таксама добра атрымліваецца. Але калі няма часу або сталіся абодва, то можам і ў кавярні паабедцаць або павячэраць.

— **А што за чароўныя дзеці на фота?**

Алена: Гэта нашы пляменнікі. Сваіх дзяцей яшчэ няма, але яны ў нас у плане. А пакуль актыўна рэпэціруем, дапамагаючы займацца з пляменнікамі. Нам падабаецца!

Іван: Так, вядома. Толькі мяне крыху турбуе, што мой двухгадовы пляменнік пачынае актыўна размахваць рукамі, калі чуе класічную музыку (смяецца).

Аксана ЯНОЎСКАЯ.
Фота з сямейнага архіва
Алены Медзяковай і Івана Касцяніна.

Яжмаці!

Улька гразі не баіцца

Уля нарадзілася вельмі чуллівай дзяўчынкай з асаблівымі патэрбамі. Яна імпульсіўная, любіць паенчыць без дай прычыны і, нягледзячы на здзіўную бяспрашнасць, вельмі нязграбная. Яшчэ толькі навучыўшыся хадзіць, малая, калі мы выходзілі гуляць, знаходзіла сваіх брудных лужынаў, падала ў іх і лямантавала. Вядома, у яе былі на гэта важкія падставы — напрыклад, калі я не дазволіла ёй выбегчы пад колы аўтамабіля, які рухаецца па дарозе, або скокчыну ў адкрыты люк, які забылі закрыць работнікі ЖЭССа... На самай справе ўспамінаю той перыяд як выпрабаванне на выжыванне. Але ўсё ж Ульяна з кожным годам становіцца больш спакойная і менш імпульсіўная, хоць па-ранейшаму лужын не баіцца. Ну няк у яе не атрымліваецца прыйсці з прагулкі ў прстойным выглядзе. Нават летам, калі пасля дажджу дзецім за шчасце паскакаць па лужынах, яе гульні ператвараюцца ў нешта першабытнае. Ну навошта, скажыце, акунацца туды з галавой? На маё рытарычнае пытанне яна нязменна адказвае: «Прабач, больш не будууу» — і пачынае раўці. Але, як аказалася, не толькі яна любіць гразь, але і граць ёй адказвае ўзаемнасцю, асабліва калі яна вельмі стараецца застацца чыстай. Памятаю, паехаў я ў радзільню нараджаць чацвёртае дзіця. Старэйшыя пакінула на тату, а пяцігадовую Ульяну аддала куме, якая даўно хацела ўзяць малую на некалькі дзён да сябе — маўляў, няхай пагуляе са сваім найлепшым сябрам, яе сынам Паўлам. Дачкі ў кумы не было, і яна ўяўляла, як будзе адзьяваць малую ў прыгожых сукенкі. Я ведала гэта і таму дала адзенне ў запас, каб яго можна было мяняць хоць бы два разы на дзень. Але, як аказалася, і гэта не дапамагло. У хуткім часе ўсё адзенне дачкі стала бруднае, акрамя адзінай цудоўнай сукенкі, прызначанай упрыгожыць Ульяну на дзень нараджэння, куды дзеці ўсёй кампаніяй збіраліся прыйсці. Мая кума на самай справе так і зрабіла: надзела на малую ў дзень «ікс» сукенку, а ўсё астатняе закінула ў пральную машыну і пайшла з дзецьмі на свята. Але калі самага дома, куды яны накіроўваліся, Уля убачыла гразь. Яна не думала доўга (падарозе, што ўвогуле не думала), бо гэта быў выклік. Ульяна вырашыла пераскочыць брудны кавалак зямлі. Але ў гэтым паядынку дзяўчыны не дасталася перамога. Малая ўдарыла тварам у гразь у прамым сэнсе гэтага выразу. Канешне, быў крык, расчараванне і вяртанне дадому, каб пераапрацуць у чыстае адзенне... свайго сябра Паўла, бо чыстае адзенне Улі, як мы памятаем, скончылася. Хадзіла гэта гісторыя некалькі гадоў з вуснаў у вусны. І ўспаміналі мы яе са смехам. Ульяны сёння ўжо амаль дзевяць гадоў. Яна пасля сваіх гразевых прыгод сама мяе адзенне, каб навучыцца цаніць чысціню. І гэта дапамагае. Але гразь па-ранейшаму абяжае маю дачку.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

— **Мам, ну можна мы навіперадкі з Мішам дадому паяжым?** — пачала прасіцца Уля ўжо амаль калі дамо, калі мы вярталіся з навагодняга спектакля.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению Республиканского дочернего унитарного предприятия «Белоруснефть-Транс» (продавец) извещает о проведении 25 февраля 2020 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена продажи имущества, без учета НДС (20 %), бел. руб.	Сумма задатка, без учета НДС (20 %), бел. руб.
1	Грузовой седельный тягач MAZ 544019 (рег. знак № AM 3528-3), инвентарный номер № 2054 (по бух. учету), год выпуска – 2009	14 401,39	1440,14
2	Грузовой седельный тягач MAZ 544069 (рег. знак № AM 3034-3), инвентарный номер № 5073Б (по бух. учету), год выпуска – 2007	26 298,82	2629,88
3	Грузовой седельный тягач MAZ 5440B9-420-031 (рег. знак № AM 1046-3), инвентарный номер № 31460 (по бух. учету), год выпуска – 2010	17 380,41	1738,04
4	Грузовой седельный тягач MAZ 5440B9-420-031 (рег. знак № AM 2491-3), инвентарный номер № 31459 (по бух. учету), год выпуска – 2011	15 270,12	1527,01
5	Грузовой седельный тягач MAZ 5440 (рег. знак № AM 2800-3), инвентарный номер № 3166Р (по бух. учету), год выпуска – 2008	13 564,24	1356,42
6	Грузовой седельный тягач MAZ 5440 B9-420-031 (рег. знак № AM 1044-3), инвентарный номер № 31458 (по бух. учету), год выпуска – 2011	17 380,41	1738,04
7	Грузовой седельный тягач MAZ 5440 E9-520-031 (рег. знак № AM 3042-3), инвентарный номер № 550009499 (по бух. учету), год выпуска – 2011	22 987,77	2298,78
8	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 543268 (рег. знак № AM 3093-3), инвентарный номер № ВЛ006957 (по бух. учету), год выпуска – 2006	6010,55	601,06
9	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 543268 (рег. знак № AM 3072-3), инвентарный номер № 00100333 (по бух. учету), год выпуска – 2006	793,80	79,38
10	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 540559 (рег. знак № AK 8877-3), инвентарный номер № 9-175 (по бух. учету), год выпуска – 2012	43 683,75	4368,38
11	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 540559 (рег. знак № AK 7742-3), инвентарный номер № 1859034 (по бух. учету), год выпуска – 2013	62 233,68	6223,37
12	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 540559 (рег. знак № AK 7772-3), инвентарный номер № 1858989 (по бух. учету), год выпуска – 2013	44 212,04	4421,20
13	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 540559 (рег. знак № AM 3188-3), инвентарный номер № 9-174 (по бух. учету), год выпуска – 2012	40 528,64	4052,86
14	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 540559 (рег. знак № AM 8878-3), инвентарный номер № 9-176 (по бух. учету), год выпуска – 2012	47 005,16	4700,52
15	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 640268 (рег. знак № AM 1153-3), инвентарный номер № 002632-Н (по бух. учету), год выпуска – 2008	3362,76	336,28
16	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 640268 (рег. знак № AM 3143-3), инвентарный номер № 2713 (по бух. учету), год выпуска – 2008	8239,84	823,98
17	Грузовой седельный тягач MAZ-MAN 642368 (рег. знак № AM 3090-3), инвентарный номер № 1121 (по бух. учету), год выпуска – 2008	2015,68	201,57
18	Автобус-вагон А 0921 RADZIMICH (рег. знак № AM 3057-3), инвентарный номер № 31702 (по бух. учету), год выпуска – 2011	11 382,00	1138,20
19	Грузопассажирский вагон GAZ-2705 (рег. знак № AM 3088-3), инвентарный номер № 66662166 (по бух. учету), год выпуска – 2008	315,68	31,57
20	Грузовой бортовой тягач GAZ-330232 (рег. знак № AM 3082-3), инвентарный номер № 66662256 (по бух. учету), год выпуска – 2009	432,55	43,26

Продавец: государственное предприятие «Белоруснефть-Транс», ул. Книжная, 15Б, 246000, г. Гомель, Республика Беларусь. **Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактному тел. 8 (029) 249-56-43, инженер-транспортного цеха – Терещенко Павел Александрович. Шаг аукциона – 5%. Для участия в аукционе необходимо:** 1. Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца (Республиканское дочернее унитарное предприятие «Белоруснефть-Транс»):** УНП 491317683, IBAN BY34 BPSB 3012 1728 2601 1933 0000, BIC (SWIFT) банка BPSBY2X в ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, назначение платежа – **задаток за участие в аукционе за лот №** (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления). 2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов **можно с 23 января 2020 г.** по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00. Прием заявлений для участия в аукционе **заканчивается 21 февраля 2020 г. в 16.00** включительно (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов). Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до его проведения. Для участия в аукционе предоставляются: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задаток) на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; иностранным индивидуальным предпринимателем – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководителем юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор, или иные документы в соответствии с законодательством). В случае если аукцион признан состоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Продавцом в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество согласно договору купли-продажи и возместить затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводятся аукцион в соответствии с Положением Открытого аукционного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» «О порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части)». **Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документация, необходимая для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomeloblraklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы». Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора торгов: 8 (0232) 23-23-54, 23-23-56, 8 (029) 128-66-62.**

Извещение о проведении 10 февраля 2020 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5»

Предмет торгов	Начальная цена – 1 790 445,60 бел. руб. с учетом НДС	Сумма задатка – 179 000,00 бел. руб.
Здание весовой АБЗ «Заславль» – общей площадью 29,2 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 600/С-122807 (составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание весовой АБЗ «Заславль» с навесом 1, забором а1, металлическим ограждением площадки для стоянки автомобилей а2, асфальтная площадка на АБЗ «Заславль» а3, технологическая площадка по хранению и обработке материалов а4)		
Сведения о земельном участке: площадь – 2,2169 га, кадастровый номер – 623650100001005211		
Местонахождение – Минская обл., Минский р-н, г. Заславль, ул. Заводская, 17/1		

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 5», г. Минск, ул. Лукьяновича, 4-253.
Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 35, п. 10.
Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов. Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5», утвержденным организатором торгов. К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов в правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН»: № BY34 BPSB 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональную дирекцию № 700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», 220005, г. Минск, пр-т Машерова, 80, БИК BPSBY2X, УНП 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе. Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а высшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона. В случае если торги признаны состоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежного документа о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. Торги проводятся 10 февраля 2020 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 23.01.2020 по 06.02.2020 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Телефоны для справок: (017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 388-43-58, (029) 179-23-02 (ОАО «ДСТ № 5»).

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Дорстроймонтажтрест»

Лот № 1, состав: 1. Здание склада-навеса с инв. № 420/С-4402, 1969 г. п., площадь – 55,4 кв. м. 2. Склад ФСМ с инв. № 420/С-4403, 1969 г. п., площадь – 17,0 кв. м. 3. Здание растворно-бетонного узла с инв. № 420/С-4404, 1970 г. п., площадь – 253,7 кв. м. 4. Механические мастерские с инв. № 420/С-4405, 1969 г. п., площадь – 173,3 кв. м. 5. Склад сыпучих материалов с инв. № 420/С-4406, 1971 г. п., площадь – 201,0 кв. м. 6. Бытовые помещения с инв. № 420/С-4407, 1970 г. п., площадь – 315,9 кв. м. 7. Склад строительных материалов с инв. № 420/С-4408, 1969 г. п., площадь – 94,0 кв. м. 8. Склад извести с инв. № 420/С-27618, 2001 г. п., площадь – 15,4 кв. м. **Адрес:** Гродненская обл., Лидский р-н, г. Леда, ул. Труханова, д. 16А. **Земельный участок** с кадастровым номером 423650100012000567 площадью 0,4055 га. Целевое назначение земельного участка – для обслуживания производственной территории. Право постоянного пользования. Переход права осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь. **Начальная цена с НДС – 375 100,00 бел. руб. Задаток – 40 000,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %** Размер штрафа в соответствии с соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона составляет 20 000,00 бел. руб. **Условия аукциона:** 1. Подписать с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 20 (двадцати) рабочих дней со дня проведения аукциона. 2. Оплатить стоимость приобретенного объекта на аукционе Объекта в течение 15 (пятнадцати) календарных дней со дня подписания договора купли-продажи. 3. Оплатить Организатору аукциона вознаграждение в размере 2% (двух процентов) от конечной цены продажи Лота в течение 3 (трех) банковских дней со дня проведения аукциона. **Аукцион состоится 27.02.2020 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4** Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by. **Продавец:** ОАО «Дорстроймонтажтрест», г. Минск, ул. Вирская, 44, тел. 8 (017) 225-77-23. **Организатор аукциона:** РУП «Институт недвижимости и оценки», 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9. Задаток перечисляется на р/с BY21 BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК BPSBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе ОАО «Дорстроймонтажтрест» 27.02.2020. Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 7. Окончание приема заявлений – 25.02.2020 в 11.00. Контактное лицо для осмотра Объекта – Воложинский Александр Иосифович, тел. 8 (029) 675-67-49. **Организатор аукциона: 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-05-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПРЯМОЙ ПРОДАЖИ ПУСТУЮЩИХ ОДНОКВАРТИРНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ

Организатор продажи – Столовичский сельский исполнительный комитет Барановичского района

№ п/п	Наименование предмета продажи и его адрес	Характеристика предмета продажи	Цена предмета продажи, бел. руб.
1	Капитальное строение (жилой дом) по адресу: Республика Беларусь, Брестская область, Барановичский район, Столовичский с/с, д. Большие Гатище, ул. Центральная, д. 2	Одноэтажный одноквартирный брусчатый жилой дом (общая площадь жилых помещений 31,6 кв. м, жилая площадь 19,1 кв. м) с двумя дощатыми холодными пристройками, двумя дощатыми сараями. Отопление печное. Физический износ 53 %	3168,81 (дополнительно расходы на извещение в СМИ)
2	Капитальное строение (жилой дом) по адресу: Республика Беларусь, Брестская область, Барановичский район, Столовичский с/с, д. Торчицы, ул. Центральная, д. 8	Одноэтажный одноквартирный брусчатый жилой дом (общая площадь жилых помещений 40,8 кв. м, жилая площадь 25,3 кв. м) с дощатой верандой. Отопление печное. Физический износ 50 %	3194,40 (дополнительно расходы на извещение в СМИ)
3	Капитальное строение (жилой дом) по адресу: Республика Беларусь, Брестская область, Барановичский район, Столовичский с/с, д. Загорье, ул. Центральная, д. 13	Одноэтажный одноквартирный брусчатый жилой дом (общая площадь жилых помещений 36,8 кв. м, жилая площадь 22,9 кв. м) с брусчатой пристройкой. Отопление печное. Физический износ 51 %	3138,40 (дополнительно расходы на извещение в СМИ)

Предметом на покупку пустующего дома до истечения 30 календарных дней со дня опубликования сведений о прямой продаже пустующего дома представляется лично либо через своего представителя в местный исполнительный комитет следующие документы: заявка по форме, утвержденной Государственным комитетом по имуществу; гражданское – копия документа, удостоверяющего личность, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – доверенность, оформленная в соответствии с требованиями законодательства; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. В случае поступления двух заявок от претендентов на покупку пустующего дома его продажа будет осуществляться по результатам аукциона. Столовичский сельский исполнительный комитет расположен по адресу: Брестская область, Барановичский район, аг. Столовичи, ул. Полынянская, 1. Контактные телефоны: (0163) 435236, 435327, (029) 2229698 УНП 200018629

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 19113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, (каб. 27, тел.: (8017) 298-53-53; (8029) 690 54 09, BELTORGI.BY.
Продавец: ООО «БелКа-Центр» (УНП 390401629) г. Минск, пер. Козлова, 7а, пом. 2, каб. 13, в лице ликвидатора ИП Рудяка Александра Олеговича, +37529 777-97-93.
Публичные торги в электронной форме будут проведены: 4 февраля 2020 г. 09.00-17.00 на электронной торговой площадке BELTORGI.BY

**ООО «Фрондера»
извещает о проведении публичных торгов
в форме открытого аукциона**

Капитальное строение с инвентарным № 613/С-10556, расположенное по адресу: Минская обл., Крупский р-н, г. Крупки-2, площадь – 1 598,1 м², назначение – здание специализированного склада, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – здание хранилища техники

Земельный участок площадью 5,6931 га с кадастровым номером 623050100001002292. Целевое назначение – земельный участок для обслуживания здания хранилища техники. Право аренды – по 01.10.2012. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь

В отношении вышеуказанного имущества проводятся одиннадцатые повторные торги. Публикация об аукционе ранее размещалась 12.11.2019 г. в газете «Звезда», стр. – 15. Цена на предмет торгов снижена на 90 %. **Окончание приема заявлений в 18.00 10.02.2020**

Начальная цена лота с НДС 20 %		12 720,00 бел. руб.	
Таблица № 2			
№ лота	Наименование лота	Начальная стоимость с НДС 20 %	№ лота
1	капитальное строение с инв. № 613/С-10558 (здание склада-арочника № 1), площадь 490 м ²	11 275,20	9
2	капитальное строение с инв. № 613/С-10559 (здание склада-арочника № 2), площадь 490 м ²	11 275,20	10
3	капитальное строение с инв. № 613/С-13481 (здание кисельного и горчичного цехов), площадь 813,6 м ²	17 755,20	11
4	капитальное строение с инв. № 613/С-13480 (проходная), площадь 54,1 м ²	4 665,60	12
5	капитальное строение с инв. № 613/С-13527 (здание цеха безалкогольных напитков), площадь 416,2 м ²	14 223,60	13
6	капитальное строение с инв. № 613/С-13528 (здание цеха по переработке яблок), площадь 249,2 м ²	5 734,80	14
7	капитальное строение с инв. № 613/С-13526 (здание цеха для брожения вина), площадь 157,7 м ²	5 475,60	15
8	капитальное строение с инв. № 613/С-13477 (производственный корпус), площадь 201,6 м ²	11 275,20	16
18	капитальное строение с инв. № 613/С-13559 (артезианская скважина)		1587,60

В отношении имущества в таблице № 2 проводятся восьмые повторные торги. Лоты расположены на земельном участке с кадастровым номером 623050100001002242 по адресу: г. Крупки, ул. Московская, 1. Земельный участок предоставлен для обслуживания зданий и сооружений производственной базы на праве аренды до 2102 года.

Публикация об аукционе ранее размещалась 12.11.2019 г. в газете «Звезда», стр. – 15. Цена на предмет торгов снижена на 70 %. **Окончание приема заявлений – в 18.00 10.02.2020**

Задаток	10 % от начальной стоимости предмета торгов
Шаг аукциона	5 % от начальной стоимости предмета торгов
Организатор торгов	ООО «Фрондера», +375 29 305 86 50; e-mail: frondera@mail.ru
Информация о продавце	ОАО «Крупский плодовоовощной завод», Минская область, г. Крупки, ул. Московская, д. 1 (ликвидатор – ООО «Партнер-Консультант», тел. +375 29 304-59-90)
Дата и время проведения торгов	11 февраля 2020 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 1, оф. 1121
Условия для участия в торгах	Заявление на участие в торгах и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 1, оф. 1121. До подачи заявления внести задаток на р/с ВУ36АЛFA30122215570040270000, код банка ALFABY2X, УНП 192789344, https://orgtop.by/info/ Лица, желающие принять участие в аукционе, выполняющие все требования, допускаются к участию в аукционе посредством выдачи билета участника аукциона, в котором указывается порядковый номер, под которым данное лицо зарегистрировано. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов. Договор купли-продажи заключается между продавцом и победителем аукциона (приравненным к нему лицу) в белорусских рублях в течение 14 (четырнадцати) дней с момента подписания протокола о результатах аукциона и возмещения победителем затрат по организации и проведению торгов в размере 5 % от начальной стоимости объекта торгов, а также задаток по размещению публикации (согласно выставленному счету). Оплата приобретенного предмета торгов должна быть проведена в полном объеме не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения аукциона. Вознаграждение аукциониста – 5 % от конечной цены предмета торгов. 4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона. 5. Все желающие могут предварительно ознакомиться с объектом торгов. Контактное лицо для осмотра объекта торгов +375 29 304-59-90.

**Извещение о проведении повторных
электронных торгов**

№ лот	Наименование	Начальная цена (с НДС 20 %) бел. руб.
1	Оборудование общественного питания (одним лотом) 1. Ларь холодильный Carabell, инв. № 45-3227; 2. Машина картофелеочистная МОК-300М, инв. № 45-1803; 3. Машина тестомесильная в комплекте с дежей, инв. № 45-3041; 4. Морозильник MM-163-0, инв. № 45-3144; 5. Морозильник MM-184-74, инв. № 45-3513; 6. Мясорубка МИМ-250, инв. № 45-1608; 7. Овощерезка, инв. № 45-1886; 8. Посудомоечная машина HT 11ECO, инв. № 45-1804; 9. Привод П-2, инв. № 45-1885а; 10. Прилавок холодильный, 2 полки, ПВВ (Н)-84К-1, инв. № 45-3541; 11. Сковорода электрическая СЭСМ 0,2 ч, инв. № 45-1115; 12. Холодильная установка «Лидер» KMS 330N, инв. № 45-1001	9763,20
2	Швейная машина 1022M	124,80
3	Касовый суммирующий аппарат «БСТ-004-Ф», инв. № 47-2919 248,19	238,26
4	Пресс однокривошипный КД-2326, инв. № 409-174	1728,00
5	Станок точильно-шлифовальный ЗБ-632, инв. № 41-1282	931,20
6	Электропечь промышленная СШЦМ-6,6/9И4, инв. № 43-1864	11 136,00
7	Станок профилеаналитический UPW 12,5x7,0, инв. № 792	4032,00
8	Станок инструментально-фрезерный 675 ПФ1, инв. № 41-1032	2592,00
9	Станок зубофрезерный 53АВОН, инв. № 41-1272	7448,00
10	Станок отрезной вГ 663-100, инв. № 41-1919а	2016,00
11	Станок профилешлифовальный 395М, инв. № 40-61	3456,00
12	Станок настольно-сверлильный 2Н112, инв. № 40-346	537,60

13	Пресс LEINAAS DWP 2-125 RH, инв. № 41-1411	18 528,00
14	Полуватомат круглошлифовальный ЗУ12АФ11, инв. № 41-3012	3072,00
15	Ножницы для резки жести, инв. № 41-3170	326,40
16	Станок шлифовальный ШЛ-12, инв. № 41-1779	3264,00
17	Станок вибрационно-вырубной Э7890.353, инв. № 41-1155	10 464,00
Порядок ознакомления: осуществляется в рабочие дни с 9.30 до 11.30, Шляев Николай Анатольевич, контактный телефон +375 (29) 130 84 76		
Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с ВУ60БЛBB30120191021390001001 в Дирекцию «ОАО Белнавестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Срок подписания договора купли-продажи		10 (десять) рабочих дней после электронных торгов
Условия оплаты предмета электронных торгов		
Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи		
Электронные торги проводятся в порядке, установленном регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by		
Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить затраты на организацию и проведение торгов, а также оплатить организатору торгов вознаграждение в размере 5 (пяти) процентов от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов		
Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия		
Предыдущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звезда» 05.11.2019		
Дата и время начала и окончания электронных торгов		Начало торгов: 05.02.2020 в 10.00. Окончание торгов: 05.02.2020 в 12.00. Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки в случае, если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок		Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 16.01.2019 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by
Контактные данные		Тел.: +375 17-280-36-37; +375 (29)-317-95-42; +375 (44) 704-92-06 E-mail: auction@pbo.by; info@ipmtorgi.by

№ п/п	Предмет торгов	Начальная цена, бел. руб. с НДС
1	Здание склада площадью 241,1 м ² , земельный участок 0,4982 га, расположенное по адресу: Витебская обл., Полоцкий р-н, Боровухский с/с, д. Гвоздово, ул. Центральная, 31Д	20 640,00
2	Здание столовой площадью 304,6 м ² , земельный участок 0,984 га, расположенное по адресу: Витебская обл., Полоцкий р-н, Боровухский с/с, д. Гвоздово, ул. Центральная, 41Б	58 200,00
3	Варабан для машины, инв. № 32	450,00
4	Варабан для машины, инв. № 44	450,00
5	Варабан для машины 30 мм, инв. № 43	750,00
6	Варабан с тремя стандартными формами (круг 30 мм), инв. № 60	1280,00
7	Варабан с двумя стандартными формами (круг 55 мм), инв. № 59	1135,00
8	Витрина холодильная ВХСн-1,5 «Арго», инв. № 53	163,00
9	Генератор бензиновый SKIPER LT 8000 ЕК, инв. № 46	486,00
10	Дежа нерж., 140 л, инв. № 33	270,00
11	Камера холодильная КХН 9 «Ариада» (10,0), инв. № 15	1170,00
12	Котел пищеварочный КПЗМ-160-ОМР РФ ТС N С-РУ АЯ В 00053, инв. № 67	1800,00
13	Ларь морозильный «Вирпул», инв. № 9	236,00
14	Ларь морозильный «Орск», инв. № 10	225,00
15	Ларь морозильный «Фригор», инв. № 12	236,00
16	Ларь морозильный «Электроник», инв. № 11	236,00
17	Машина для переработки овощей МПО-01-01, инв. № 20	110,00
18	Машина для формовки котлет Formatic R2200, инв. № 63	10 300,00
19	Машина для чистки картофеля МОК 300, инв. № 5	153,00
20	Машина очистки овощей МОК-300У, инв. № 21	251,00
21	Машина протирочно-резательная МПР350 (7,0), инв. № 14	55,00
22	Машина формовочная, инв. № 31	2700,00
23	Миниомка К5 Contract, инв. № 50	156,00
24	Мясорубка МИМ 300, инв. № 4	202,00
25	Мясорубка МИМ-600, инв. № 23	163,00
26	Плита ПСЗ-120, инв. № 6	271,80
27	Плита электрическая промышленная ПЭМ 4-20, инв. № 16	141,00
28	Полуприцеп ПРС 5,6-817 6918ВМ, инв. № 29	550,00
29	Прибор очистки воды УФО, инв. № 7	370,00
30	Тестомесильная машина S3040013, инв. № 1	759,60
31	Тестомесильная машина ТММ-140 (без дежи), инв. № 35	874,80
32	Холодильная камера КХН 11,0 (196х316х2200), инв. № 18	2700,00
33	Холодильная камера КХН 9, инв. № 2	1228,00
34	Шкаф жарочный ШЭЖ-923, инв. № 79	837,00
35	Весы МП 600 МЖА Ф-3(50/100/600*800, нерж.), «Восточный базар 518 авто», инв. № 61	250,00
36	Холодильник «Атлант»	90,00
37	Плита № 3	280,00
38	Весы	300,00
39	Электрический таль	900,00
40	Фритюрница	300,00
41	Фритюрница 2	300,00

Телефон для ознакомления и осмотра +37529 698-53-18.
Для участия в торгах необходимо в срок по 03.02.2020 г. до 17:00: 1. Зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGI.BY. 2. Перечислить задаток по выбранному лоту на р/с ВУ33БПСВ30121854590139330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», код БПСБ-ВУ2Х, УНП 19113330, получатель – ЗАО «Белреализация».
Шаг торгов – 5 %, задаток – 10 % от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее чем за день до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Победителю торгов задаток не возвращается и учитывается при окончательных расчетах по приобретению предмета торгов. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов в течение 5 рабочих дней со дня их проведения, а также акцизный сбор. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов – 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Извещение о ранее проведенных торгах было опубликовано в газете «Звезда» 14.12.2019 г.

**Сведения о результатах проведения
рекламной игры
«Выигрывай с Onliner 11»**

1. Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Онлайн», юридический адрес: 220089 г. Минск, пр-т Дзержинского, 5-613, зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190657494, свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом 25.06.2014.		
2. Заинтересованным лицом Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «ГиперАЙТТрейд», юридический адрес: 220007, г. Минск, ул. Аэродромная, 125, пом. 21, зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190791139, свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 12.01.2007.		
3. Сроки проведения Рекламной игры: Срок начала Рекламной игры: 02.12.2019. Срок окончания Рекламной игры: 22.02.2020.		
4. Свидетельство о государственной регистрации Рекламной игры № 3690 выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 25.11.2019.		
5. Количество участников Рекламной игры – 3748 чел.		
6. Информация о призовом фонде: Размер призового фонда Рекламной игры составляет 2745,89 (две тысячи семьсот сорок пять белорусских рублей) восемьдесят девять копеек. Призовой фонд Рекламной игры разыгран полностью.		
7. Информация о победителях Рекламной игры:		
№ п/п	Фамилия, инициалы победителя	Сведения о выигрыше
1	Демизюк П. В.	Приз 1 – жидкокристаллический телевизор XI-AOMI M1 L55M5-SARU, денежные средства в размере 161,24 бел. руб.
2	Гуринович Е. В.	Приз 2 – жидкокристаллический телевизор XI-AOMI M1 L43M5-SARU, денежные средства в размере 102,21 бел. руб.
3	Лысьий И. А.	Приз 3 – жидкокристаллический телевизор XI-AOMI M1 L32M5-SARU, денежные средства в размере 42,44 бел. руб.
8. Для получения призов победители должны явиться не позднее 22.02.2020 (включительно) по адресу: г. Минск, пр-т Дзержинского, 5 – офис 613, предварительно связавшись с Организатором Рекламной игры по номеру многоканального телефона +375 (29) 514 35 24		

Нататкі шматдзетнага таткі

«У Арсенія ўсё добра»

Вера днямі размаўляе па хатнім тэлефоне, па ўсім відаць з адной з бабুলі:

— А нам сёння самакат купілі! Не, адзін на два з Поляі.

Потым, звяртаючыся да мяне:

— Тата, а самакат дорага каштаваў?

— Сто пяцьдзесят долараў.

Вера ў трубку:

— Не, нядарага. Сто пяцьдзесят долараў.

Думаю: ну ні фіга сабе «нядарага»! У дзевяностыя на гэту суму мы ўсёй сям'ёй некалькі месяцаў жыць маглі.

Дарчы, калі мы выбралі самакат, я пацкавіўся ў прадаўца:

— А чаму ў вас самакаты такія дарагія? Амаль як веласіпеды.

— Дык гэта ж швейцарскія самакаты!

— Што, у самой Швейцары зробленыя?

— Не, у Кітаі.

— А швейцарскія няма?

— На жаль, няма. У гэтай фірмы ёсць яшчэ адзін завод у Германіі, мы адтуль адзін раз заказалі партыю, але нам не спадабалася. Кітайцы лепш робяць.

Калі меркаваць выключна па цене, то самакаты калі і збіралі ў Кітаі, то рабілі гэта ўсё ж швейцарцы, якія спецыяльна для такіх мэт выпісалі са Швейцарыі.

P. S. Зрэшты, гэта няважна. Асабіста мне што швейцарскі самакат, што кітайскі — без розніцы. Толькі б мяне на ім катацца не прымусілі.

* * *

Схадзіў на бацькоўскі сход у ліцэй БДУ. Прасядзеў там дзве гадзіны

(і тое не дачакаўшыся заканчэння), каб пачуць пра свайго сына адну-адзіную фразу, якую я — у розных варыяцыях — чую вось ужо дзесяць гадоў: «У Арсенія ўсё добра».

За гэтыя дзесяць гадоў сын змяніў чатыры школы і мноства класных кіраўнікоў, але з першага да дзясятага класа ўсе яны, як згаварыўшыся, гартуючы журнал, кажуць каротка: «Так... Холад Арсеній... У Арсенія ўсё добра». Іншыя дзядзечы могуць расхвальваць за выдатныя дасягненні або дакараць за непаспяховасць, але толькі не Арсенія. Стабільнасць — наша ўсё.

Я ўжо пачаў думаць, што ён сам падгаворвае настаўнікаў менш пра яго расказаць на сходах. А потым проста прыгледзеўся да яго больш уважліва і спытаў сам у сябе: «Што б я сказаў пра гэтага чалавека, калі не лічыць, што ён мой сын?» І першая фраза, якая прыйшла мне ў галаву: «У яго ўсё добра». (Не да месца ўспомнілася бэндараўскае «з такім адчасцем і на свабодзе...»)

Яму нават уручылі ад класа тытул: «Містар Антыстрэс», што ў перакладзе з рускай мовы азначае «чалавек, якому ўсё па барабане».

Тут яго, дарэчы, можна зразумець. Калі чатыры малодшыя сястры наладжваюць дурдом (а робяць яны гэта з зайздроснай рэгулярнасцю), містар Антыстрэс проста надзявае навушнікі,ключае «метал» і ідзе ў свой пакой, а пры спробе жаночага батальёна ўзяць яго пакой штурмам кідаецца ў іх танкі. Канешне, калі такі чалавек трапляе ў нармальную чалавечую абстаноўку, усе будучы дзівіцца яго спакою і дружалюбнасці...

P. S. Па сабе, на жаль, ведаю.

* * *

Жонка вучыць дзядзечы не казаць адно пра аднаго гадасці. У якасці прыкладу прыводзіць мяне:

— Вось я пра тату ніколі нічога дрэннага не кажу.

І дадае, павярнуўшыся да мяне:

— Толькі праўду.

Дзедці гумару не ацанілі, затое ацанілі я. І задумаўся: што горш — калі пра цябе кажуць гадасці ці калі кажуць праўду?

Пры ўсёй павазе да праўды ў гадасці ёсць адна бяспроцная перавага: звычайна слухачам заўсёды зразумела, што гэта менавіта гадасці, таму яны не столькі характарызуюць таго, пра каго кажуць, колькі таго, хто гаворыць.

З праўдай усё значна горш (калі гэта, вядома, праўда). Калі пра цябе кажуць праўду, гэта таксама, як правіла, усім відавочна, але ў такім выпадку удар прыпадае менавіта па табе, а той, хто скажаў праўду, здаецца, зрабіў добрую справу.

У ідэале, вядома, хацелася б, каб усе пра нас казалі выключна добра, але мы ж з вамі дарослыя людзі і ў казкі не верым. Тым больш што ў нас звычайна добра гавораць пра чалавека толькі тады, калі самому чалавеку ўжо абсалютна фіялетава, хто і што пра яго гаворыць...

Таму, калі выбіраць з «двух зол» меншае, асабіста я палічыў бы за лепшае гадасці.

Урэшце рэшт, калі пра цябе кажуць гадасці, гэта ў большасці выпадкаў азначае, што ты жывы (пагадзіцеся, гэта не так ужо і мала).

P. S. У эфіры быў святочны выпуск рубрыкі «Няхай гаворыць».

Павел ХОЛАД.

Мама, пачытай!

Цішэй едзеш...

Блізіліся гарадскія спаборніцтвы «Вялікая лыжня». Тата дастаў свае лыжы, аглядзеў мацаванне, змазаў іх спецыяльнай мазгай. А потым выправіўся з імі на вуліцу. Вярнуўся праз дзве гадзіны, шчаслівы і вясылы.

— Два тыдні трэніровак — і я буду гатовы да эстафеты! — з парога заявіў ён.

— А ты раней удзельнічаў у лыжных гонках? — недаверліва спытала я.

— Так, — адказаў тата. — Апошні раз у арміі. І не без поспеху. У мяне і граматы ёсць.

Тата зараз жа прадэманстраваў іх.

— Ого! — усміхнулася я. — Дык ты ў нас спартсмен! Глядзі не прыйдзі апошні!

— Гэта выключана. У мяне свае прыёмы ёсць!

Два тыдні штовечар тата выпраўляўся катацца на лыжах. Незаўважна настаў дзень спаборніцтваў.

Мы разам накіраваліся ў гарадскі парк. Тату запісалі ў спісы ўдзельнікаў і выдалі 31-ы нумар. Яго забег быў дзевяты. Да гэтага часу ён паспеў зрабіць размінку і пакатацца крыху паводдаль ад месца спаборніцтва.

Нарэшце, час настаў. Суддзя расставіў усіх удзельнікаў уздоўж намаляванай чырвонай палоскі.

— Аб'яўляецца забег на пяць кіламетраў сярод удзельнікаў ад трыццаці да трыццаці пяці гадоў. Старт — пасля адмашкі сцяжком. На старт, увага, марш! — скамандаваў ён.

І ўсе памчалі.

— Лыжню! Лыжню! — было чуваць адусюль.

Спачатку тата заўважна адставіў ад лідараў. Але калі палова дыстанцыі была пройдзена, раптам нібыта сканцэнтравана і пачаў наганяць аднаго лыжніка за другім. Калі ж да фінішу заставалася некалькі соцень метраў, ён... вырваўся наперад!

— На фініш першым прыйшоў 31-ы нумар! — аб'явіў суддзя.

Тату ўручылі дыплом і падарунак. А мы па дарозе падому купілі торт.

— Заўтра ж для ўсёй сям'і набываем лыжы і пачынаем катацца па выхадных, — ужо дома за сталом аб'явіла мама.

— Я толькі «за!» — падтрымаў яе наш чэмпіён. І вяртаю паглядзеў на мяне. Што заставалася рабіць? Толькі пагадзіцца.

Андрэй СІДАРЭЙКА.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ!

Нямецкая бульбяная салата

Такую салату можна падаваць як гарнір ці як цалкам самастойную страву.

Спатрэбіцца: бульба — 1 кг, вэнджаная грудзінка — 350 г, часнок — 2 зубчыкі, яблычны воцат — 5 ст. л., гарчыца — 1 ст. л., цукар — 3 ст. л., соль — 0,5 ч. л., перац — 0,5 ч. л., зяленіва пяташкі.

Бульбу ачысціць, разрэзаць на чатыры кавалчкі і адварыць у падсоленай вадзе да гатоўнасці. Зліць ваду і прасушыць. Грудзінку здрабніць, абсмажыць і выкласці на талерку. Тлушч, які выдзеліўся, трохі астудзіць і дадаць да яго воцат, цукар, гарчыцу, соль і перац, змяшаць і давесці сумесь да кіпення. Затым дадаць у яе здробнены часнок, перамяшаць і зняць з агню. Пакласці ў сумесь бульбу і добра змяшаць, пакінуць на 15 хвілін. Дадаць да бульбы абсмажаную грудзінку, здробненую пяташку і яшчэ раз добра змяшаць.

Фаршмак

Спатрэбіцца: салёныя селядцы — 2 шт., яйкі — 4 шт., морква — 2 шт., цыбуля (буйна) — 1 шт., масла — 100 г.

Моркву адварваем «у мундзіры» да гатоўнасці, а затым абіраем. Яйкі адварваем укрутую. Селядцоў абіраем і вымаем косткі. Цыбулю нарэзаем буйнымі кавалчкі. Закладваем у блэндар: філе селядцоў, яйкі, моркву і цыбулю. Перабіваем усе інгрэдыенты да ўтварэння аднароднай масы. Уводзім у яе масла і старанна ўмешваем яго ў паштэт. Страва гатова!

Калі ў лік інгрэдыентаў фаршмаку ўключыць вышнаны ад лупіны і насення яблык, то страва набудзе трохі іншы смак.

Гарнір з фасолі

Спатрэбіцца: фасоля — 300 г, алеі — 1 ст. л., таматны соус — 2 ст. л., часнок — 1 зубчык, цыбуля — 1 шт., балгарскі перац — 1 шт., морква — 1 шт., смятана — 50 мл, зяленіва, соль і перац — на смак.

Фасолю замачыць у вадзе на ноч, адварыць да гатоўнасці і адкінуць на друшляк. Затым хвілін сем тушым фасолі на алеі. Цыбулю і балгарскі перац нарэзаем кубікамі, часнок здрабняем, моркву надзіраем на буйнай тарцы і дадаем усё да фасолі, тушым да гатоўнасці агародніны.

Гатовы гарнір з фасолі можна заправіць смятанай і прысыпаць здробненым зяленівам.

ДАВЕДНІК КУЛІНАРА

Спецыі — ШТО ДА ЧАГО

ДЛЯ МЯСА: чырвоны, чорны, духмяны перац або гваздзіка, маяран, чабор, кмен, куркума, мацярдушка.

ДЛЯ ПТУШКІ: чабор, маяран, размарын, шалфей, базілік.

ДЛЯ РЫБЫ: лаўровы ліст, белы перац, імбір, духмяны перац, каландра, перац чылі, гарчыца, кроп, чабор.

ДЛЯ ДЗІЧЫНЫ: чабор, мацярдушка, духмяны перац, чырвоны перац, ядловец.

ДЛЯ КАПУСТЫ: кроп, кмен, каландра, фенхель, кумін, насенне чорнай гарчыцы.

ДЛЯ БУЛЬБЫ: кроп, каландра, куркума і асафетыда.

ДЛЯ БАБОВЫХ: кумін, імбір, перац, мята і каландра.

ДЛЯ МАРЫНАДАЎ: лаўровы ліст, ядловец (ягды дадаюць у марынады пры прыгатаванні мяса дзічыны і рыбы), галінкі кропу з кветкамі або насеннем.

ДЛЯ СОКАЎ, УЗВАРАЎ: карыца, гваздзіка, імбір, бадзён, кардамон.

ДЛЯ ПАШТЭТАЎ: белы перац, карыца, імбір, лаўровы ліст, гваздзіка, бадзён, кардамон.

ДЛЯ ВЫПЕЧКІ: гваздзіка, карыца, бадзён, імбір, кардамон, духмяны перац, апельсінавая цэдра, аніс, кунжут, мак, ваніль.

ДЛЯ ГАРАЧАГА МАЛАКА: карыца, кардамон, шафран.

КАРЫСНЫЯ ДРОБЯЗІ

• Моцна забруджаныя месцы ў духоўцы намачыце нашатырным спіртамі і пакіньце на ноч — раніцай бруд адатрыцца з дапамогай звычайнай анучкі.

• Калі ў тэрмесе з'явіўся «старонні» пах — не бяда: пакладзіце ў яго пару лыжак рысу, заліце вадой і некалькі разоў добра патрасіце. Затым прапалашчыце гарачай вадой.

• Скрыні ў кухонных сталах часта ад вільгаці пачынаюць выцягвацца з цяжкасцю. Досыць працерці бакваыя паверхні скрыні свечкай, і гэтая непрыемнасць знікне.

• Садоўнікі ўжо даўно падвяжаюць старымі калготкамі расліны ў перыяд росту. Мяккі матэрыял не пашкодзтва сцёблы.

• Праз панчохи можна працадзіць засталяю фарбу.

• З калготак можна зрабіць абадок для замацавання смеццевых пакетаў. Ён робіцца пад вадро, у якім будзе знаходзіцца пакет.

PISA-2018: зваротная сувязь

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Маніторынгавае даследаванне праводзіцца кожныя тры гады. Першы рэйтынг быў складзены ў 2000 годзе, вынікі апошняга агуцаны 3 снежня 2019 года. Кожны раз акцэнт у даследаванні змяшчаюцца. Асноўная ўвага падчас апошняга маніторынгу ўдзялялася чытацкай адукаванасцю, а ў 2021 годзе ўпор будзе зроблены на матэматычную.

Па выніках PISA істотнага разрыву ў ведах беларускіх хлопцаў і дзяўчат не назіраецца, разам з тым гендарныя стэрэатыпы ў дачыненні да прафесій усё яшчэ спрацоўваюць.

У рамках PISA, акрамя непасрэдна правядзення тэстаў, збіраецца таксама інфармацыя пра навучэнцаў (сацыяльна-эканамічнае становішча сям'і, стаўленне да вучобы, задаваленасць школай, сістэмай ацэньвання, факты дыскрымінацыі ў навучальнай установе і г. д.), апытваюцца прадстаўнікі школы, аналізуюцца сістэма адукацыі ў цэлым. Гэта дае магчымасць не проста ацаніць паспяховасць вучняў у розных краінах, а вызначыць, якія фактары спрыяюць дасягненню высокіх вынікаў.

САЦЫЯЛЬНАЯ НЯРОЎНАСЦЬ

У PISA-2018 удзельнічала 5830 беларускіх 15-гадовых падлеткаў з 236 устаноў адукацыі. А па ўсім свеце да даследавання далучыліся 79 краін. Тэарэтычна наша школа павінна была атрымаць багата інфармацыі для роздуму, і першай такой спробай прааналізаваць эфектыўнасць беларускай сістэмы адукацыі стаў круглы стол, арганізаваны Таварыствам беларускай школы разам з Сусветным банкам і EdCamp Belarus.

Але спачатку крыху суровай праўды ад дырэктара дэпартамента па адукацыі і навыхах АЭСР Андрэаса ШЛЯЙХЕРА з яго выступлення падчас прэзентацыі апошніх вынікаў: «Больш за 10 мільянаў вучняў, прадстаўленых у PISA, не здолелі справіцца нават з базавай задачай пісьменнасці, якая патрабуе чытацкіх умений. І толькі адзін з дзесяці вучняў у краінах АЭСР змог адрозніць факт ад меркавання, скарыстаўшыся (у тэксце. — Аўт.) непрамыя падказкі. Так, зрабіць гэта нялёгка, але гэта тое, з чаго складаецца лічбавы свет. На жаль, у выніках навучання за апошнія дзесяцігоддзі рэальных змен не адбылося», — канстатаваў галоўны куратар даследавання.

Між іншым, Міністэрства адукацыі нашай краіны засталася задаволеным першымі вынікамі ўдзелу ў PISA. У рэйтынгу чытацкай адукаванасці беларускія падлеткі апынуліся на 36-й пазіцыі, у матэматычнай — на 38-й, а ў прыродазнаўчанавуковай — на 37-й.

— Але мы лічым важным не тое, якое месца заняла тая ці іншая краіна, а як гэтыя вынікі будучы ў далейшым выкарыстанні і ці прынясуць яны карысць, — падкрэслівае прадстаўнік Сусветнага банка ў Рэспубліцы Беларусь, які займаецца праектамі ў сферы адукацыі і аховы здароўя, Павел ФУНЦІКАЎ. — Рэйтынг — гэта вяршыня велізарнай аналітычнай работы: тры тамы аналітыкі

ўжо выйшлі ў снежны на англійскай мове, яшчэ частка рытуецца да публікацыі сёлета. PISA дазваляе выявіць і параўнаць змяненні, што адбываюцца ў сістэмах адукацыі розных краін, і ацаніць эфектыўнасць стратэгічных рашэнняў у вобласці адукацыі.

Як адзначае Павел Фунцікаў, беларускія падлеткі паказалі вынікі, лепшыя ў параўнанні з краінамі Еўропы і Цэнтральнай Азіі з аналагічным або вышэйшым узроўнем даходаў. 73 % беларускіх навучэнцаў паказалі базавы і сярэдні вынікі па чытанні (па краінах Еўропы і Цэнтральнай Азіі гэты паказчык склаў 63 %). У той жа час паспяховаць беларускіх навучэнцаў адстае ад сярэдняй па АЭСР і Еўрапейскім саюзе. Па колькасці навучэнцаў, якія справіліся з заданымі пятага і шостага ўзроўняў, Беларусь таксама адстае ад краін АЭСР.

З негатывных тэндэнцый Павел Фунцікаў звярнуў увагу на істотны разрыв у выніках школьнікаў зыходзячы з іх сацыяльна-эканамічнага становішча (гэта высвятлялася з дапамогай дадатковага анкетавання. — Аўт.). Найлепшыя вынікі паказваюць дзеці з заможных сем'яў, а дзеці з сем'яў з невысокім даходам адстаюць ад іх на 111 (!!!) пунктаў, што эквівалентна тром гадам навучання ў школе. «Несумненна, гэта сур'ёзна адаб'ецца на іх далейшых магчымасцях у жыцці, — падкрэслівае эксперт. — Таксама 46 % навучэнцаў з сем'яў з самым нізкім даходам і 40 % сельскіх навучэнцаў паказваюць вынікі, ніжэйшыя за базавы ўзровень, — гэта значыць, што яны з'яўляюцца функцыянальна непісьменнымі».

«Педагогам трэба даць большую свабоду, бо сёння ўсё ім спускаюць зверху: календарна-тэматычнае планаванне ўрокаў, мэты ўрока і гэтак далей. Канешне, для многіх гэта зручна, бо магчымасць выбару аўтаматычна азначае адказнасць...»

Паколькі сацыяльна-эканамічны статус сям'і і месца жыхарства вельмі моцна адбываюцца на паспяховасці беларускіх навучэнцаў, Сусветны банк раіць уладам звярнуць на гэта ўвагу. Яшчэ адна з рэкамендацый датычыцца пашырэння доступу да дашкольнай адукацыі, якая, як высвятляецца, таксама моцна уплывае на далейшую паспяховасць навучэнцаў. Чым раней малы сацыялізуюцца, тым лепш. Самыя высокія вынікі дэманструюць дзеці, якія пайшлі ў дзіцячы садок у два-тры гады.

НЯЗРУЧНЫЯ ПЫТАННІ

— PISA — гэта вельмі аб'ёмнае міжнароднае даследаванне, мэта якога — вызначыць агульныя рызыкі і кірункі для далейшага развіцця, і мы павінны шчыра адказаць сабе на пытанне, а ці прымаем мы ўвогуле метадалогію і каштоўнасці PISA (роўнасць доступу якаснай адукацыі для ўсіх, сувязь ведаў з практыкай, актуальнасць глабальных кампетэнцый, гендарную роўнасць, талерантнасць да іншых, кааперацыю), або беларуская адукацыя абрала нейкі іншы, адметны шлях, — разважае кандыдат педагогічных навук, аналітык

Кацярына КУКСО. — Між іншым, PISA ставіць перад намі шэраг нязручных пытанняў. Напрыклад, заданні другога ўзроўню складанасці па матэматыцы не выканалі 29 % нашых навучэнцаў, па прыродазнаўчых навуках — 24 %, па чытанні — 23 %. Гэта значыць, што амаль чвэрць беларускіх 15-гадовых падлеткаў функцыянальна непісьменныя. Колькасць вучняў, якія не могуць вырашаць заданні нават другога ўзроўню, здаецца мне пагражальнай. Таму ці будзем мы думаць, як выбудоўваць з імі сістэмную работу?

Разам з тым у нас амаль няма адукацыйнай эліты. Калі мы пакажам па-за дужкамі гімназіі і прыватныя школы, што можам прапанаваць таленавітай моладзі? Элітай у Беларусі традыцыйна лічацца пераможцы міжнародных алімпіяд па вучэбных прадметах,

Павел ФУНЦІКАЎ: «PISA дазваляе ацаніць эфектыўнасць стратэгічных рашэнняў у вобласці адукацыі».

але іх колькасць зусім нязначная. У даследаванні PISA дзецям прапануюцца заданні шасці ўзроўняў: пяты і шосты — самыя высокія. Дык вось, толькі зусім нязначны працэнт беларускіх школьнікаў з імі спраўляецца.

Заданні пятага і шостага ўзроўняў па матэматыцы выканалі 7 % навучэнцаў, па прыродазнаўчых навуках — 3 %, і толькі 4 % справіліся з заданнямі на разуменне тэкстаў. Трэба пясніць, што на гэтых узроўнях вучні могуць за сваёйца вылікі тэксты, апераваць абстрактнымі паняццямі, знаходзіць парушэнні ў логіцы, адрозніваць факты ад меркаванняў, ідэнтыфікаваць крыніцы інфармацыі.

ДЗЕ АРЫЕНЦЫРЫ?

Аналітык Дзмітрый ІВАНОВІЧ прапанаваў увогуле не аб'ядноўваць статыстыку па пятым і шостым узроўнях і растлумачыць, чаму не варта гэта рабіць, — каб бацьчы рэальную карціну з той самай элітай. Бо толькі 0,3 % беларускіх дзяцей дасягнулі шостага ўзроўню ў чытацкай адукаванасці. А, напрыклад, у Эстоніі, якая стала еўрапейскім лідарам у PISA, такіх дзяцей больш у дзевяці разоў (2,8 %). Пятага ўзроўню ў нас дасягнула 3 % навучэнцаў, а ў Эстоніі — 11,1 %.

— Можна, канешне, параўноўваць сябе са слабейшымі, але навошта гэта рабіць? — разважае Дзмітрый Івановіч. — Таксама мяне зацікавіла, як мы выглядаем на фоне краін, куды з'яжджаюць вучыцца пасля школы нашы дзеці, — Польшчы і Расіі, — і, як высветлілася, Расія апераджае нас па ўсіх паказчыках. У Польшчы пазіцыі ў PISA яшчэ вышэйшыя...

— А я проста ўпэўнена, што трэба параўноўваць сябе з най-

мацнейшымі, калі мы хочам аказаць сярод іх, — падкрэслівае дырэктар прыватнай школы «Стэмбрыдж» Наталія ІСКАР-ЦАВА. — Што мы назіраем у нас сёння? Сацыяльную няроўнасць і вельмі вялікі разрыв у ведах. Ці не пра заслугі рэпетытары і дадатковыя заняткі тут гаворка?

Па выніках анкетавання больш за 90 % дзяцей адзначаюць высокую задаваленасць жыццём, але чамусьці гэтая інфармацыя не супадае з тым, што я чую ад вучняў, іх бацькоў і маіх калег. І увогуле, як яе расцінаць: у нас насамрэч усё так добра або гэта сведчыць пра нізкі ўзровень патрабавальнасці? Булінгу ў нашых школах менш, але кааперацыі таксама менш. Між іншым, калі дзеці бачаць, што ў школе крыўдзяць слабых, ці назіраюць іншыя правыя несправядлівасці, то яны хутчэй застануцца ўбаку, чым

заступляцца. Гэта таксама наша рэчаіснасць... Па выніках PISA істотнага разрыву ў ведах беларускіх хлопцаў і дзяўчат не назіраецца, разам з тым гендарныя стэрэатыпы ў дачыненні да прафесій усё яшчэ спрацоўваюць. Сярод навучэнцаў з высокімі вынікамі па матэматыцы і прыродазнаўчых навуках кожны сёмы хлопеч бачыць сябе ў будучыні інжынерам або вучоным. Сярод дзяўчат пра гэта марыць толькі адна з дзевяці. Пра работу ў сферы IT задумваюцца 13 % хлопцаў і толькі 2 % дзяўчат.

Удзельнікам анкетавання была прапанаваная наступная думка: «Твой інтэлект — гэта тое, што ты не можаш істотна змяніць». З ёй можна было не пагадзіцца. Дык вось, 45 % беларускіх навучэнцаў не вераць, што яны могуць паўплываць на свой інтэлект, карціну свету ці спосаб мыслення. І гэта — 15-гадовыя падлеткі! Што ж яны тады могуць змяняць? І хто, калі не яны?

СТАРАЯ ПАРАДЫГМА

Начальнік Цэнтра прафесійнага развіцця і інавацыйнай адукацыі Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Алена РАДЗЕВІЧ упэўнена, што адукацыйную філасофію і падыходы да выкладання трэба змяняць.

— Давайце разбірацца, што мы ставім на першае месца: веды, якія лёгка можна здабыць, ці разуменне? — прапануе прадстаўнік сістэмы павышэння кваліфікацыі педагогаў. — Ці збіраемся мы рабіць стаўку на развіццё крытычнага мыслення? У такім разе трэба пачынаць з педагогаў, бо калі настаўнік не валодае крытычным мысленнем, то чаго чакаць ад яго

выхаванцаў? Педагогам трэба даць большую свабоду, бо сёння ўсё ім спускаюць зверху: календарна-тэматычнае планаванне ўрокаў, мэты ўрока і гэтак далей. Канешне, для многіх гэта зручна, бо магчымасць выбару аўтаматычна азначае адказнасць...

Пытанне, як вучыць, якія метады і тэхналогіі выкарыстоўваюць, актуальнае як ніколі.

Элітай у Беларусі традыцыйна лічацца пераможцы міжнародных алімпіяд па вучэбных прадметах, але іх колькасць зусім нязначная.

— У інструктыўна-метадычным лісце Міністэрства адукацыі запісана, што для дамашняга задання можа прапаноўвацца толькі матэрыял, які вывучаўся на ўроку. Гэта ўчарашні дзень. Вялікі мінус у тым, што новая інфармацыя на занятках перадаецца навучэнцам у гатовым выглядзе: не трэба прыкладаць намагання для яе здабывання, напружвацца, каб авалодаць нечым новым, — разважае прафесар кафедры педагогікі і менеджменту адукацыі Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Мікалай ЗАПРУДСКІ. — Увесь свет пераходзіць на перакуленае навучанне, якое яшчэ называюць змешаным. Гэта метады, пры якім усё тэарэтычна і лекцыйнае праграма вывучаецца дома, а ў класе з настаўнікам падрабязна разбіраюцца заданні і практыкаваныя на тэме: лекцыі — дома, а «дамашка» — у класе. Пры традыцыйным навучанні настаўнік перадае гатовыя веды, а вучні выступаюць з большага пасіўнымі слухачамі, пры перакуленым — лідарскай пазіцыя на ўроку належыць не педагогу, а дзецям. У навучэнцаў ёсць шырокія магчымасці для пошуку ідэі, выказвання сваіх меркаванняў і ідэй. Прадметныя вынікі — не адзіная мэта: важная сфарміраваць у дзяцей жаданне, патрэбу, звычку і ўменне вучыцца, а таксама сацыяльныя кампетэнцыі. Вучням дэлегуецца адказнасць за адукацыйныя вынікі, ствараюцца ўмовы для іх самарэалізацыі. Урок ператвараецца з месца, дзе даюць веды, у месца, дзе веды выкарыстоўваюцца для іх замацавання і паглыблення, дзе ў навучэнцаў выпрацоўваюцца актуальныя сацыяльныя і пазнавальныя кампетэнцыі. І сутнасць дамашняй работы вучняў не зводзіцца да паўторы і прымянення раней вучыванага... Для таго каб прасякнуцца ідэяй перакуленага навучання, трэба як мінімум адчуваць сябе па-за зонай камфорту, разумець, што тое, як ты вучыўся раней, з сучаснымі дзецьмі ўжо не працуе.

Адна з высокай, якую робяць арганізатары PISA, — «якасць» школы не можа быць вышэйшай за «якасць» або прафесіяналізм яе настаўнікаў і кіраўнікоў. Найлепшыя сістэмы адукацыі адбіраюць, навучаюць і падтрымліваюць найлепшых настаўнікаў. Школы з большай аўтаноміяй, якія маюць незалежныя навучальныя праграмы і сістэмы ацэньвання, якія правіла, працуюць лепш, чым школы з меншай свабодой. Для атрымання добрых вынікаў важна, як размяркоўваюцца рэсурсы, а не толькі іх колькасць. А спрыяльна адукацыйная атмасфера і добрыя ўзаемаадносіны паміж настаўнікамі і вучнямі больш эфектыўныя, чым рыначныя механізмы...

Надзея НІКАЛАЕВА.

**ИЗВЕЩЕНИЕ
О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ
УП «Могилевское отделение БелТПП»
31 января 2020 в 14.00 проводит повторные
торги по продаже следующего объекта**

Лот № 1: капитальное строение с инвентарным номером 700/С-14875 (назначение – здание специализированное иного назначения; наименование – склад), общей площадью – 947,4 кв. м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ш. Гомельское, 53 в.

Начальная цена продажи снижена на 20% и составляет: 129 600,00 (сто двадцать девять тысяч шестьсот белорусских рублей 00 копеек) **с учетом НДС**, задаток – 12 960,00 (двенадцать тысяч девятьсот шестьдесят белорусских рублей 00 копеек).

Собственник имущества: открытое акционерное общество «Авто-Могилев» и торговля-1», г. Могилев, Гомельское шоссе, 53в (тел. для осмотра предмета торгов 8 (029) 1350290).

Организатор торгов: унитарное предприятие по оказанию услуг «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты», г. Могилев, ул. Цюльковского, 1, сайт: www.mogilevccci.by.

Место проведения торгов: г. Могилев, ул. Цюльковского, 1, каб. 203.

Лот № 1 продается без условий на торгах в форме открытого аукциона с применением метода повышения начальной цены, с шагом 5 (пять) процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, представившие организатору торгов в сроки, указанные в извещении, следующие документы: заявление на участие в торгах; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); доверенность представителя юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения торгов; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов (в двух экземплярах); копию платежного поручения о внесении задатка, заверенную банком. Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Могилевское отделение БелТПП» п/с № ВУ55Р/СВ30123018571000000933 в «Приорбанк» ОАО, ЦБУ 300 г. Могилев, Б/С. Р/СВВУ2Х, УНП 700016628; физическим лицам – предъявить паспорт; иные документы в соответствии с Положением о порядке организации и проведения торгов по продаже объектов, находящихся в собственности юридических лиц и индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь, организавших УП «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты».

Условия регистрации, участия в торгах размещены на интернет-сайте продавца по адресу www.mogilevccci.by.

Срок заключения договора купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) – в течение 10 календарных дней после проведения торгов.

Торги состоятся в **31 января 2020 г.** в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Цюльковского, 1, каб. 203, УП «Могилевское отделение БелТПП».

Срок подачи заявления: с момента выхода публикации настоящего извещения в рабочие дни с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Цюльковского, 1, к. 104. Последний срок подачи заявления – **30 января 2020 до 12.00.**

Регистрация участников торгов **31 января 2020** с 13.00 до 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Цюльковского, 1, каб. 203.

Телефоны для справок: (0222) 778042, +375 033 6276659 (МТС), +375 0296927492 (Velcom).

Дополнительная информация размещена на сайте организатора в разделе «торги» по адресу: www.mogilevccci.by.

Извещение о предыдущих торгах по объекту было размещено в газете «Звязда» от 18.07.2019 г.

**Центр
Промышленной
Оценки**

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

**Извещение о проведении повторных
электронных торгов**

Организатор аукциона/оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка». Юридический адрес: г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703. Адрес ЭТП: www.ipmtorg.by

Продавец: унитарное предприятие «ФреБор». Юридический адрес: 222518, Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 64, 6-й этаж.

Предмет электронных торгов
Электротабелер STILL GX 10, инв. № 19-20, 2008 г. (бывший в употреблении).

Местонахождение: Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 64.
Начальная цена (с НДС 20%) – 5 000,00 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с ВУ92ВБЕЛ30120048350080226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК БЕЛВВУ2Х; УНП 191224638; ОКПО 378531865000, плательщик платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка»

Срок подписания договора купли-продажи – 10 (десять) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в порядке, установленном регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorg.by

Победитель аукциона либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере 3% от цены продажи предмета аукциона в течение **3 (трех) рабочих дней** со дня проведения аукциона

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» 28.12.2019

Дата и время начала и окончания электронных торгов
Начало торгов: **03.02.2020 в 11.00.**
Окончание торгов: **03.02.2020 в 12.00.**
Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки в случае, если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок
Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **31.01.2020 до 17.00** на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorg.by

Контактные данные: +375 (17) 373-21-33; +375 (44) 704-92-06.
E-mail: auction@cpo.by

Уверенный представителем Белгосстраха по Фрунзенскому району г. Минска бланк страхового свидетельства в страховую организацию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии КН № 0004068 считать недействительным.

УНП 1001223726

**Извещение о проведении вторых
повторных электронных торгов
по продаже имущества
ООО «Вернисаж»**

Организатор торгов – ликвидатор ООО «Вернисаж» – ООО «Парусник»: 210029, г. Витебск, ул. Правды, 48, каб. 11; тел.: 80212687596, 375445858852, 375295160300.

Продавец – ООО «Вернисаж», тел.: 8 0212687596, 375445858852, 375295160300.

Вторые повторные открытые электронные торги состоятся **10.02.2020 на электронной торговой площадке www.torgi.gov.by** во время и согласно правилам торговой площадки, размещенным по адресу <https://torgi.gov.by/info/auction-rule>.

№ лота	Наименование	Начальная цена, руб. (без НДС)
1	Станок токарно-винторезный	2179,07
2	Станок прирубочный	1061,49
3	Станок вертикально-сверлильный	854,38
4	Станок деревообрабатывающий от БДС	643,76
5	Котел водонагревательный	48,80
6	Станок рижемусовый	1698,54
7	Прибор чертежный	282,25
8	Котел ЭПЗ-10042	125,64
9	Станок шифровальный ШЛПС Hofeuf	1960,00
10	Компрессор передвижной	368,17
11	Пресс механический	5865,80
12	Станок вертикально-фрезерный	4154,71
13	Пила отрезная Bosch	426,55
14	Тележка гидравлическая ТГВ 1250	69,89
15	Пила с отсос. устройством	3692,19
16	Компьютер	317,80
17	Прибор лазерный	468,09
18	Вентилятор пылевой ВПЦ 5-45	133,41
19	Шлифовальная машинка	587,43
20	Вибрационная машинка	543,87
21	Дрель угловая	346,32
22	Фрезерная машинка	611,89
23	Термомозжолочник	623,93
24	Машинка ленточношлифовальная	584,95
25	Флопатор ЭЛФ 130 м	720,78

Местонахождение предмета торгов: г. Минск, ул. Айвазовского, 50. Ознакомиться с предметом торгов, а также узнать подробную информацию можно в пн. – пт. с 9.30 до 17.00 по тел. +37529 646 11 54. Срок для ознакомления – по 07.02.2020.

Торги проводятся в день, время и место, указанные в извещении. Шаг торгов – 5% от начальной цены лота. Победителем торгов признается лот, предложивший наибольшую цену. В случае признания торгов несостоявшимися в связи с тем, что на участие в торгах подано заявление только одним участником либо для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается единственному участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Организатор торгов имеет право не позднее чем за 5 дней до его начала снять с аукциона предмет торгов или отказать от проведения торгов.

Участник, выигравший торги, обязан оплатить предмет торгов в полном объеме в порядке и сроки, установленные договором купли-продажи, но не позднее 20 календарных дней с даты подписания договора купли-продажи предмета торгов

Задаток устанавливается в размере 10% от начальной цены лота. Порядок и банковский реквизиты для зачисления задатка устанавливаются торговой площадкой www.torgi.gov.by

Перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, устанавливается торговой площадкой www.torgi.gov.by

Заявления на участие в торгах и прилагаемые к ним документы принимаются в сроки и порядке, установленные торговой площадкой www.torgi.gov.by

Возмещение затрат на организацию и проведение торгов производится участником, выигравшим торги, по фактическим затратам. Участник, выигравший торги, обязан перечислить на расчетный счет Продавца сумму фактических затрат, в т. ч. затрат по ранее предоставленным результатам, несоответствиям торгам, в течение 5 (пяти) дней со дня проведения торгов

Правила допуска к участию в торгах определяются торговой площадкой www.torgi.gov.by

Извещение о результатах торгов составляется торговой площадкой www.torgi.gov.by

После предъявления участником, выигравшим торги, копий документов, подтверждающих возмещение затрат на организацию и проведение торгов, между Продавцом и участником, выигравшим торги, заключается договор купли-продажи предмета торгов. Договор купли-продажи предмета торгов должен быть заключен не позднее 10 календарных дней с момента определения победителя торгов

Раннее опубликование объявления о проведении торгов: газета «Звязда», № 184 (29051) от 27.09.2019, № 224 (29091) от 26.11.2019

УНП 100006112

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

Государственное производственное объединение «Минскстрой», 220050, г. Минск, ул. К. Маркса, 13А, режим работы: с 8.30 до 17.45, перерыв с 13.00 до 14.00, тел.: 327-52-36, 226-03-01.

Зарегистрировано решением Мингорисполкома от 18 января 2007 г. № 140 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 100071325.

Сведения о жилых домах, в строительстве которых, выполняя функции заказчика, принимал участие застройщик в течение 3 лет, предшествующих опубликованию настоящей декларации, с указанием фактических сроков строительства:

- ул. Академика Высоцкого, д. 3 – 9,8 мес., ул. Героев 120 Дивизиона, д. 2 – 23,9 мес., ул. Пономарева, 9А – 22 мес., ул. Скрипникова, д. 60 – 16,5 мес., ул. Скрипникова, д. 58 – 13,0 мес., ул. Скрипникова, д. 70 – 15,5 мес., ул. Скрипникова, д. 68 – 14 мес.

Объединение осуществляет строительство объекта «**Многоквартирные жилые дома в микрорайоне Чижовка-6А в границах улиц Уборевича-Чижовских-Корюки**». Жилой дом № 7 по генплану.

Свидетельство (удостоверение) № 500/1109-9237 о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права пользования на него от 8 декабря 2015 года.

Земельный участок площадью 6,3137 га.

Проектом предусмотрено строительство 5-секционного 9-этажного 193-квартирного жилого дома в конструкциях серии М46-У1М трехкомнатным подпольем, теплым чердаком и плоской рулонной кровлей с организованным внутренним водостоком.

Начало строительства жилого дома – 23 декабря 2019 года.

Предполагаемый срок ввода в эксплуатацию в соответствии с ПОС – 23 декабря 2020 года.

Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу (заключение от 21.06.2019 № 265-15/19; дополнение к заключению государственной экспертизы от 12.09.2019 № 559-15/19 и изменение заключения государственной экспертизы от 16.10.2019 № 559-15/19-Д1).

Договор строительного подряда от 18.12.2019 № 251с-12-19, генподрядчик – ОАО «МАПИД».

Договоры создания объектов долевого строительства будут заключаться на 193 квартиры с гражданами, состоящими на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска, преимущественно многодетными семьями, по направлениям администраций районов г. Минска с государственной поддержкой в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 04.07.2017 № 240 «О государственной поддержке граждан при строительстве (реконструкции) жилых помещений».

Предметом договора будет являться строительство жилого помещения.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений с выполнением внутренних отделочных работ в текущих ценах для граждан, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, составляет:

1259,20 белорусского рубля для нормируемой площади жилого помещения;

1980,00 белорусского рубля для площади жилого помещения, превышающей нормируемую.

Первоначальный взнос при условии оплаты согласно графику платежей составляет 15% от стоимости квартиры, оплата должна быть произведена должником в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня регистрации в Мингорисполкоме договора создания объекта долевого строительства.

В состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое подлежит передаче в долевую собственность, входят: межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыша, технические этажи и подвал, другие места общественного пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и нежилых помещений.

Заявления о долевом строительстве жилых помещений будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящей декларации в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Заместитель генерального директора В. А. Косовец.

УНП 100071325

**Извещение
о проведении 2 марта 2020 г. аукциона по продаже в частную собственность земельных участков
для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в Радваничском сельском Совете,
Брестского района, Брестской области**

№ лота	Местоположение и кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Целевое назначение земельного участка	Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, убытки (бел. руб.)
1	Брестская обл., Брестский район, аг. Большие Радваничи, ул. Центральная, 44А 121283700601000515	0,2089	8000	800	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома	1. За изготовление земельно-кадастровой документации с установлением границ земельного участка – 813,63 руб. 2. За государственную регистрацию земельного участка – 96,90 руб. 3. За оформление градостроительного паспорта земельного участка – 847,70 руб. 4. Возмещение расходов на объявления – согласно акту выполненных работ после размещения
2	Брестская обл., Брестский район, д. Франополь, ул. Советских Партизан, 35А 121283702101000236	0,1939	5000	500	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома	1. За изготовление земельно-кадастровой документации с установлением границ земельного участка – 892,00 руб. 2. За государственную регистрацию земельного участка – 81,60 руб. 3. За оформление градостроительного паспорта земельного участка – 819,51 руб. 4. Возмещение расходов на объявления – согласно акту выполненных работ после размещения

Имеется возможность электрификации, газификации, подъезд к участкам осуществляется по существующей уличной сети.

Аукцион будет проводиться **2 марта 2020 г. в 10.00** по адресу: Брестский район, аг. Большие Радваничи, ул. Центральная, 94 (в здании сельисполкома).

Для участия в аукционе необходимо подать заявление и предоставить копию платежного поручения, подтверждающего внесение на расчетный счет Радваничского сельисполкома (ВУ61АКВВ3641000002621000000, БИК АКВВВУ21100, ф.п. № 100 ОАО «АСБ Беларусбанк», УНП 200360305, код плательщика – 4910) суммы задатка в размере 10% от начальной цены земельного участка, а также документ (паспорт), подтверждающий личность покупателя.

Для проведения аукциона необходимо наличие не менее 2 участников. Если аукцион признан несостоявшимся из-за того, что заявление на участие в нем подано только одним гражданином, земельный участок предоставляется этому гражданину при его согласии с внесением платы за предмет аукциона в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением документации, не обязательной для его проведения, осуществляется победителем аукциона либо единственным участником аукциона.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: Брестский район, аг. Большие Радваничи, ул. Центральная, 94 (здание сельисполкома) с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний срок подачи заявления 25 февраля 2020 г. до 17.00. Дополнительную информацию о земельном участке можно получить по телефонам: 93 11 35, 93 11 36, 93 11 30, 93 16 11

Извещение о повторном открытом аукционе по продаже конфискованного имущества 25 февраля 2020 года

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Условия продажи	Характеристика объекта
1*	Капитальное строение с инвентарным номером 412/С-24924 (назначение – здание специализированного автомобильного транспорта, наименование – гараж)	Гродненская область, Мостовский район, г. Мосты, ул. Кольцевая, 5А/9, блок 7	1728,00	172,80	Без условий	Здание гаража общей площадью 18,4 кв. м. Материал стен – кирпич, фундамент – бутовый ленточный, перекрытия – железобетонные, кровля – рубероид, пол – бетонный, ворота – металлические, электричество – открытая проводка. Год постройки – 1991. Здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 424050100004000043 площадью 1,6856 га
2*	Капитальное строение с инвентарным номером 412/С-1861 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом)	Гродненская обл., Мостовский район, Дубенский с/с, д. Сухиничи, ул. Стельмаховская, д. 50	4320,00	432,00	Без условий	Здание одноквартирного жилого дома с составными частями и принадлежностями: кирпичная холодная пристройка, дощатая веранда, три дощатых и один деревянный сарай, бетонный погреб, дощатая уборная, колодец общей площадью 73,3 кв. м, число жилых комнат – 3. Материал стен – кирпич, перегородки – кирпич, перекрытия – дощатые, крыша – шифер, отопление – печное, освещение – скрытая проводка. Год постройки – ну. Здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 424081705601000050 площадью 0,0639 га (право пожизненного наследуемого владения)
3*	Капитальное строение с инвентарным номером 412/С-25038 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом)	Гродненская область, Мостовский район, Куряловский с/с, д. Стуляки, ул. Кольцевая, д. 4	1987,20	198,72	Без условий	Здание одноквартирного жилого дома общей площадью 85,3 кв. м с составными частями и принадлежностями: пристройка, 4 сарая, навес, колодец, капита, забор. Материал стен – брус, перекрытия – деревянные, крыша – шифер. Год постройки – 1963. Здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 424082308701000045 общей площадью 0,2500 га
4*	Капитальное строение с инвентарным номером 400/С-57608 (назначение – здание специализированного автомобильного транспорта, наименование – гараж)	г. Гродно, ул. Венечная, д. 2а, гаражный потребительский кооператив «Лососно-Новики», блок 25, гараж 44	1449,00	144,90	Без условий	Одноэтажное здание. Изолированное помещение гаража 44 общей площадью 16,4 кв. м. Материал стен – кирпич, перекрытия – железобетонные плиты, крыша – совмещенная, рулонная. Год постройки – 1985. Здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 42200000009003073 общей площадью 8,2038 га
5*	Капитальное строение с инвентарным номером 442/С-1860 (назначение – здание неустановленного назначения, наименование – павильон рынка)	Гродненская область, Островецкий район, Михаликовский с/с, д. Михалишки	11 404,80	1140,48	Без условий	Одноэтажное здание общей площадью 477,6 кв. м. Материал стен – блочно-кирпичные. Год постройки – 1989. Здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 424682315101000070 общей площадью 1,0900 га
6*	Земельный участок с кадастровым номером 42208400019000028	Гродненская область, Гродненский район, Кааский с/с, СТ «Гарант», д. 348	2430,00	243,00	Без условий	Общая площадь 0,0800 га. Назначение – земельный участок для коллективного садоводства, не огорожен, капитальных строений и сооружений нет, форма участка прямоугольная

* – Лот продается по поручению управления и межрайонных отделов по Гродненской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 407, тел.: (0152) 720537, 720010.

При проведении торгов предусматривается шаг аукциона – 10 %.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашения с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- копии платных поручений о внесении задатка за подачу заявления на расчетный счет BY24 АКВВ 2012 0000 4181 0400 0000 в Гродненском областном управлении № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК АКВВBY2X, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.
- Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), одну копию учредительных документов.
- Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

Публикация в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в день и время, установленные организатором аукциона и указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявления на участие в нем поданы только одним участником или для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается одному участнику при его согласии по начальной цене продажи, увеличенной на 5 процентов. Торги проходят в форме открытого аукциона с условием на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а высшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется победителем торгов (покупателем) в течение 20 рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель обязан возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона в течение 3 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Аукцион состоится 25 февраля 2020 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 407, в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 с **27 января по 19 февраля 2020 года**. Телефоны для справок в Гродно: (0152) 720537, 720010. Адрес сайтов: www.grodno.gov.by, gcn.by

Информационное сообщение о проведении аукциона по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания жилых домов в дер. Яловица, дер. Глиннице, д. Осово Жодинского сельсовета Смолевичского района Минской области

№	Форма проведения аукциона	Дата, время и место проведения аукциона	Продавец и его адрес	Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Условия продажи	Целевое назначение земельного участка	Наличие инженерной инфраструктуры	Сумма задатка и реквизиты продавца	Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемыми земельными участками	Начало подачи заявлений	Окончательный срок приема заявлений	Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона единственному участнику несостоявшегося аукциона	Контактные телефоны
1	Открытый	21 февраля 2020 года, в 10.00 г. Жодино, пер. Молодежный, 3, Жодинский сельисполком, кабинет № 1	Жодинский сельский исполнительный комитет, г. Жодино, пер. Молодежный, 3	Лот № 1 – земельный участок площадью 0,1500 га с кадастровым номером 624881715101000118 в дер. Яловица. Лот № 2 – земельный участок площадью 0,1296 га с кадастровым номером 624881704101000064 в дер. Глиннице. Лот № 3 – земельный участок площадью 0,0884 га с кадастровым номером 624881710301000043 в дер. Осово	Без изменения целевого назначения	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	А) продажа по цене не ниже начальной; Б) участниками аукциона могут быть граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие на территории республики или привнесшие к постоянно проживающим в соответствии с законодательными актами Республики Беларусь; В) наличие не менее двух участников; Г) без права предоставления рассрочки	10 % от начальной цены земельного участка, р/с BY49AKBB36410616005746200000 в ЦБУ № 616 в филиале 612 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Жодино, ул. 50 лет Октября, 25-А-А, БИК АКВВBY21612, УНП 600023532 (с пометкой «Задаток за земельный аукцион»)	Рабочие дни (с 08.00 до 17.00)	С 23 января 2020 года с 8.00 до 17.00, каб. № 4	18 февраля 2020 года до 17.00	Внесение победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона в течение десяти рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся платы за земельный участок и возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изъятием и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения и внесения платы за земельный участок; осуществление победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона государственной регистрации создания земельного участка и прав на него в Смолевичском бюро Борисовского филиала РУП «Минское областное агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в течение двух месяцев со дня принятия решения о предоставлении земельного участка; получение победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома; занятие (освоение) земельного участка не позднее одного года со дня получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации создания земельного участка и права на него	8-01775 67-449, 8-01775 67-174

Расходы по организации и проведению аукциона и затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона и составляют: лот № 1 – 1999,71 руб.; лот № 2 – 2000,42 руб.; лот № 3 – 2055,67 руб. (затраты без учета стоимости информационного сообщения).

Затраты на строительную и транспортную инфраструктуру к земельным участкам, подлежат возмещению в порядке и случаях, предусмотренных в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 7 февраля 2006 г. № 72 «О мерах по государственному регулированию отношений при размещении и организации строительства жилых домов, объектов инженерной, транспортной и социальной инфраструктуры».

Примечания: для участия в аукционе в адрес продавца необходимо представить:

- Заявление на участие в аукционе по установленной форме.
- Копии платных поручений, заверенные банком, подтверждающие внесение задатка на расчетный счет продавца.
- Документ (копию), удостоверяющий личность (паспорт) покупателя, или его доверенного лица.
- Доверенность, заверенную нотариально (в случае если на аукционе интересы покупателя представляет это лицо).

Аукцион за право заключения договора купли-продажи Объекта: 2-комнатная квартира, г. Минск, ул. Орловская, д. 86, к. 4, кв. 302, состоит в 14.00.25.02.2020. по адресу: г. Минск, ул. Сурганова, 57Б, оф. 174. Начальная цена – 130 170 бел. руб. Размер задатка – 2000 бел. руб. Срок заключения договора по итогам аукциона до 29.02.2020 г. Срок подачи заявок на участие и перечисления задатка до 24.02.2020 г. Правилами регистрации участников и проведения аукциона на сайте организатора торгов snovion.by. Организатор торгов ООО «Снежный рай», г. Минск, ул. Коласа, д. 37, пом. 16. Справки по тел. +375298541764.

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Забашевичи»

Лот	Наименование	Местонахождение	Начальная цена без НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона без НДС, бел. руб.
1	1) Капитальное строение с инв. № 610/С-49241, 1975 г. п., площадь – 863 кв. м, целевое назначение – здание специализированного автомобильного транспорта, наименование – гараж на 60 автомашин, инв. № 1047. 2) Капитальное строение с инв. № 610/С-49257, 1973 г. п., площадь – 543 кв. м, целевое назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад, инв. № 1037. 3) Капитальное строение с инв. № 610/С-49268, 1974 г. п., площадь – 1359,3 кв. м, целевое назначение – здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей (в т. ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции), наименование – центральная ремонтная мастерская № 1058. 4) Капитальное строение с инв. № 610/С-49223, площадь – 948,1 кв. м, целевое назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – механическая мастерская, гараж, склад № 1059. 5) Гаражные боксы, инв. № н/д, площадь – 1484,70 кв. м. 6) Помещение обогрета, инв. № н/д, площадь – 42 кв. м. 7) Топливо-заправочный пункт, инв. № 2055, площадь – 20,80 кв. м. 8) Пролохная мехдвора, инв. № 105. 9) Здание диспетчерской, инв. № 43770. 10) Эстакада. 11) Автозаправочная станция. 12) Металлическая емкость, объем – 60 куб. м. 13) Наземная емкость, объем – 60 куб. м. 14) Молниеотвод. 15) Ограждение ремхедвора, инв. № 2033. 16) Ворота. 17) Наружное освещение. 18) Асфальтированная площадка	Минская обл., Борисовский р-н, Лошницкий с/с, аг. Лошница	148 919,25	14 891,93	7445,96
2	1) Подъездн. ж/д путь и ЭЦ ст. Новос, инв. № 2038. 2) Пункт перегрузки кормов, инв. № 1042		2579,22	257,92	128,96

В отношении лотов проводятся четвертые повторные торги, публикация об аукционе ранее размещалась в газете «Звязда» 14.09.2019, 16.10.2019, 10.12.2019 № 234, стр. 6, а также на сайте Единого государственного реестра сведений о банкротстве.

Окончание приема заявлений в 18.00 06.02.2020

Обременения в отношении реализуемых лотов отсутствуют

УСЛОВИЯ

Победителем аукциона либо в случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано единственным участником, либо единственным участником явился для участия в аукционе, и он согласен приобрести Объект (Объекты) по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), – Претендент на покупку должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, затрат на публикацию в течение 14 (четырнадцати) дней со дня проведения аукциона.

Оплата приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) производится в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона и затрат по размещению публикации в газете и на сайте bankrot.gov.by на основании счета-фактуры в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона.

Вознаграждение аукциониста – 5% от конечной цены предмета торгов.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона.

Аукцион состоится 10.02.2020 в 12.00 (регистрация участников с 11.30 до 12.00) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Порядок оформления участия в аукционе, критерии выявления победителя торгов и порядок оформления результатов торгов содержатся на сайте <https://orgtorg.by/infot/>

До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с BY36ALFA30122155700040270000 в Отделении «На Красной» ЗАО «Альфа-Банк», код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера». Назначение платежа: «Задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Забашевичи» (Лот №), проводимом 10.02.2020 г.»

Участник торгов, желающий участвовать в торгах по нескольким лотам, вносит задаток в размере, установленном для лота с наибольшей начальной ценой. Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121.

По вопросу ознакомления с предметом торгов обращаться по тел. +375 29 862 80 48 (Лекарев Василий Иванович).

Дополнительная информация по предмету торгов, по телефону +375 29 308 28 97 (Анаид).

Организатор аукциона вправе после опубликования извещения о проведении аукциона отказаться от его проведения в любое время, но не позднее чем за пять дней до наступления даты его проведения.

Организация и проведение аукциона осуществляется на основании норм Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-3 «Об экономической несостоятельности (банкротстве)».

Указа Президента Республики Беларусь № 63 от 05.02.2013 «О некоторых вопросах правового регулирования процедур экономической несостоятельности (банкротства)», Указа Президента Республики Беларусь от 04.07.2016 № 253 «О мерах по финансовому оздоровлению сельскохозяйственных организаций».

Государственная регистрация договора купли-продажи и объектов недвижимости осуществляется Покупателем за свой счет

Организатор аукциона ООО «Фрондера» ☎ 8 (029) 305 86 50 • e-mail: frondera@mail.ru • сайт <https://orgtorg.by>

Продавец ОАО «Забашевичи» в лице антикризисного управляющего ООО «ПроФДМ» ☎ 8 (017) 395-81-34, 8 (017) 395-89-17, 8 (029) 392-89-06

Нефармат

БОЙСЯ АБЫЯКАВЫХ

Гэтую гісторыю з хваляваннем расказвала калега, якая вярнулася з пахавання былога мужа. Так выйшла, што рассталіся даўно, як той казаў, не яны першыя, не яны апошнія. Яна жыве ў самым паўднёвым абласным цэнтры краіны, ён у самым паўночным — жыў. Сувязным званком заставаўся сын, а цяпер ужо і ўнук, які падрастае на радасць бабулі і да нядаўняга часу — дзядулі.

Ваенны пенсіянер у свае шэсцьдзесят з невялікім хвосцікам пражываў адзін, паводле слоў тых, хто яго ведаў, заўсёды пакідаў уражанне моцнага і здаровага мужчыны. У пачатку снежня з ім гаварылі па тэлефоне і сын, і сястра. Нікому ён на здароўе не скардзіўся. За непакоіліся бліжэй да Новага года, бо дзядуля, на здзіўленне, доўга не звянуў, не цікавіўся справай ўнучка. А калі ўжо не змаглі дазважніца і павіншаваць з навагоднім святам, тады забілі рывогу і сталі дзейнічаць. Найперш нявестка адшукала нумары суседзяў па лесвічнай пляцоўцы і змагла дазважніца ім. Яны здзіўліліся: «А хіба вы не ведаеце, цэла вывезлі з кватэры тыдня з паўтара таму?» Для родных гэта быў шок.

Калі яны прыехалі на месца, то нечаканых адкрыццяў са знакам мінуса стала яшчэ больш. Высветлілася, што чалавек

памёр 11 снежня. Цэла забралі з кватэры аж праз дзевяць дзён. І то пасля таго, як адзін са знаёмцаў занепакоіўся, што ўжо другі тыдзень яго таварыш не прыходзіць у лазню. Ён жа такі аматар пары! Высветліў адрас праз трэціх асоб і пайшоў правядаць. На лесвічнай пляцоўцы візіёнера сустрэў едкі пах. Мужчына адразу западозрыў найгоршае і выклікаў міліцыю. Міліцыянеры паклікалі ратавальнікаў, шчуплейшы з іх залез праз адчыненую фортку ў кватэру і адкрыў дзверы. Хлопцу адразу стала дрэнна, відавочна, ад таго, што канцэнтрацыя ў паветры прадуктаў гніення была надзвычай высокая.

Ірына Пятроўна да гэтай пары не можа ўсвядоміць або нейкім чынам растлумачыць паводзіны суседзяў. Калі з дзвярэй стаў даносіцца смурод, можна было звярнуць увагу, што ў кватэры дзевяць дзён бесперапынна гарыць святло, застаецца аднолькава адчынена фортка, ды проста выклікае адпаведныя службы. Суседзі потым казалі, што падумалі на 92-гадовую бабульку, якая жыве побач. Але тым больш трэба было рэагаваць, калі побач такі пажылы чалавек, з якім усё можа здарыцца! Колькі б яшчэ ляжаў нябожчык, каб не прычынецца па лазні, кажаць цяжка. «У рэшце рэшт, самі дыхалі выпарэннямі

трупнага яду і не рабілі ніякіх крокаў», — дзівіцца Ірына Пятроўна.

Усё ж адзін неабыякавы чалавек знайшоўся, і памерлага забралі ў морг 21 снежня. А сваякі, як мы памятаем, спрабавалі дазважніца ў навагоднюю ноч... Бо ім ніхто не паведаміў. Калі ж папыталі службовых асоб праваахоўных органаў, у чые абавязкі ўваходзіць апаўцяжыць сваякоў, то перажылі яшчэ адно здзіўленне. Ім растлумачылі, што гэтак супала: то адны выходныя, то другія, а паміж імі тэрміновыя справы наваліліся, канец года і ўсё такое. Яно зразумела, чалавечы фактар. Але ж на такі званок патрабавалася тры, сама болей калі не можа ўсвядоміць або нейкім чынам растлумачыць паводзіны суседзяў. Гэта ж не згублены кашалёк альбо збеглая каза ў бабулькі, пра знаходку якіх можна паведаміць і пасля ўсіх свят. Гэта чалавек, у якога ёсць родныя і блізкія. Ды выйшла вось так. Пахавалі афіцэра-адстаўніка толькі 5 студзеня.

На жаль, усё часцей і часцей даводзіцца чуць або сутыкацца з нечым

падобным. І калі ў вышэй-апісаным эпізодзе маральныя страты панеслі родныя, а самому чалавеку ўжо нельга было нічым дапамагчы, то ў выпадку з брастаўчанкай склалася яшчэ горш. Нядаўна толькі скончыўся суд па гучнай справе выкрадання дзяўчыны ў Брэсце. Зламысніку далі 11 гадоў. Наша газета паведамляла аб злычынстве летам. Былы кавалер не змярыўся, што дзяўчына вырашыла з ім развітацца. Падпільнаваў яе, запхнуў у багажнік машыны, вёз немаведама куды, а калі яна выбралася з машыны, спрабавала ўцякаць, дагнаў і збіваў бітай. Пабоў ямагло і не быць, каб людзі, да якіх яна звярталася ў вёсцы ў прасіла дапамогі, адгукнуліся. Але гаспадар аднаго з падворкаў, дзе ахвяра спрабавала схаватца ад злыдня, сказаў, што ён судзімы і не жадае звязатца з праваахоўнікамі, гаспадыня падтрымала сужыцеля: «Міліцыя нам тут не патрэбная». Каб так павяў сябе і трактарыст, да якога скончыла ў адцаў кабінку, магла б наогул загінуць. Але трактарыст аказаўся чалавекам. Уратаваў пералапоханую, збітую на горкі яблык дзяўчыну.

Даўно ж сказана: «Бойся абыякавых! Гэта з іх мауклівай згоды дзеецца ўсё зло на зямлі!»

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	9.11	17.32	8.21
Віцебск —	9.07	17.16	8.09
Магілёў —	9.01	17.22	8.21
Гомель —	8.51	17.25	8.34
Гродна —	9.25	17.48	8.23
Брэст —	9.19	17.55	8.36

Месяц

Апошняя квадра 17 студзеня. Месяц у сузор'і Казярога.

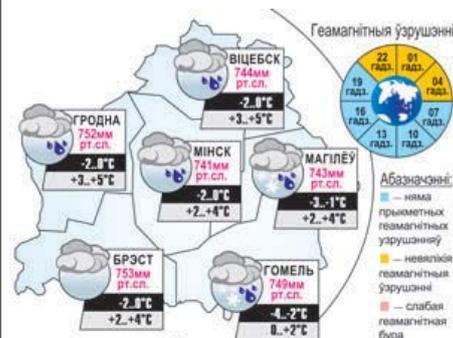
Імяніны

Пр. Анатоля, Макара, Паўла, Рыгора, К. Марыі, Раймунда, Фернанды, Яна.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

23 СТУДЗЕНЯ

1920 год — нарадзіўся Пётр Аляксандравіч Данеляі, беларускі жывапісец, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі (1995).

У 1939-м скончыў Маскоўскае мастацкае вучылішча. Працаваў у розных жанрах станковага жывапісу. Сярод работ: карціны «Плыўчыя аблокі», «Абуджэнне», «Палеская ўсмешка». Аўтар памятных медалёў да 20-годдзя абароны Брэсцкай крэпасці, 950-годдзя Брэста, помніка-біюста Сяргею Багданчуку ў пасёлку Мухавец Брэсцкага раёна.

1930 год — нарадзіўся Арнольд Язэпавіч Лакшын, беларускі і расійскі спявак (бас). У 1959-м скончыў Музычна-педагагічны інстытут імя Гнесіных. Служыў у Свядлоўскім тэатры оперы і балета, у Вялікім тэатры ў Маскве, у 1969—1987 гадах у Дзяржаўным тэатры оперы і балета Беларусі, адначасова ў 1984—1989 гадах выкладаў у Мінскім інстытуце культуры. Сярод партый: бацька паэта («Зорка Венера»), пан Ракоўскі («Новая зямля» Семянякі), Магістр-інквізітар («Джардана Бруна» Картэса), Малюта Скуратаў («Царская нявеста» Рымскага-Корсакава).

1960 год — нарадзіўся Аляксандр Канстанцінавіч Аверкаў, беларускі тэлеведучы, акцёр, рэжысёр, заслужаны дзеяч культуры Беларусі (2010). У 1984-м скончыў тэатральнае вучылішча імя Шчэпкіна ў Маскве. З 1985 года служыў у тэатрах Расіі і Беларусі, з 1989-га артыст гутарковага жанру, з 1994-га рэжысёр

Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па тэлебачанні і радыёвяшчання, Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі Рэспублікі Беларусь. Адзін са стваральнікаў 12-серыйнага дакументальнага тэлефільма «Найноўшая гісторыя». Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (2004).

1265 год — англійскі кароль Генрых III заснаваў брытанскі парламент, сабраўшы першую афіцыйную кангрэгацыю прадстаўнікоў найвышэйшага рыцарскага саслоўя і «гарадскіх дэпутатаў простых буржуа».

1710 год — курфюрст Саксоніі Аўгуст Моцны падпісаў указ аб стварэнні ў Мейсене першай у Еўропе фарфоравай мануфактуры (закладзена 6 чэрвеня 1710 года).

1820 год — нарадзіўся Аляксандр Мікалаевіч Сяроў, рускі кампазітар і музыказнавец. Адзін з заснавальнікаў рускай музычнай крытыкі. У 1840—1868 гадах служыў ва ўстановах міністэрстваў юстыцыі і унутраных спраў. Самастойна авалодаў кампазітарскай тэхнікай. Аўтар опер «Юдзіф», «Рагнеда», «Варожая сіла», твораў для аркестра, апрацоўкі народных песень, рамансаў, музыкі для спектакляў драматычных тэатраў. Пісаў пра творчасць Міхаіла Глінкі, Людвіга ван Бетховена, Рыхарда Вагнера.

1950 год — нарадзіўся Міхаіл Саламонавіч Гусман, першы намеснік генеральнага дырэктара ІТАР-ТАСС. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Расіі ў галіне літаратуры і мастацтва (2002).

УСМІХНЕМСЯ

— Ты на мяне не крычы, я табе не жонка.
— Дык ты будзь маёй жонкай.
— Цяпер крычы, кахай, колькі хочаш.

— Я — адзіная і непаўторная, — кажа адна бланзінка другой.
— Ды што ты!
— Так, гэта мой псіхіятр кажа. Такіх цяжкіх выпадкаў у яго практыцы яшчэ не было.

Каб не давялося хапацца за саломінку — падсцялі своечасова саломку.

Я зразу меў: глабальнае пацяпленне — гэта не калі круглы год лета, а калі круглы год восень.

Пакуль сонца не зойдзе, ліхтары нічога не свеціць.

